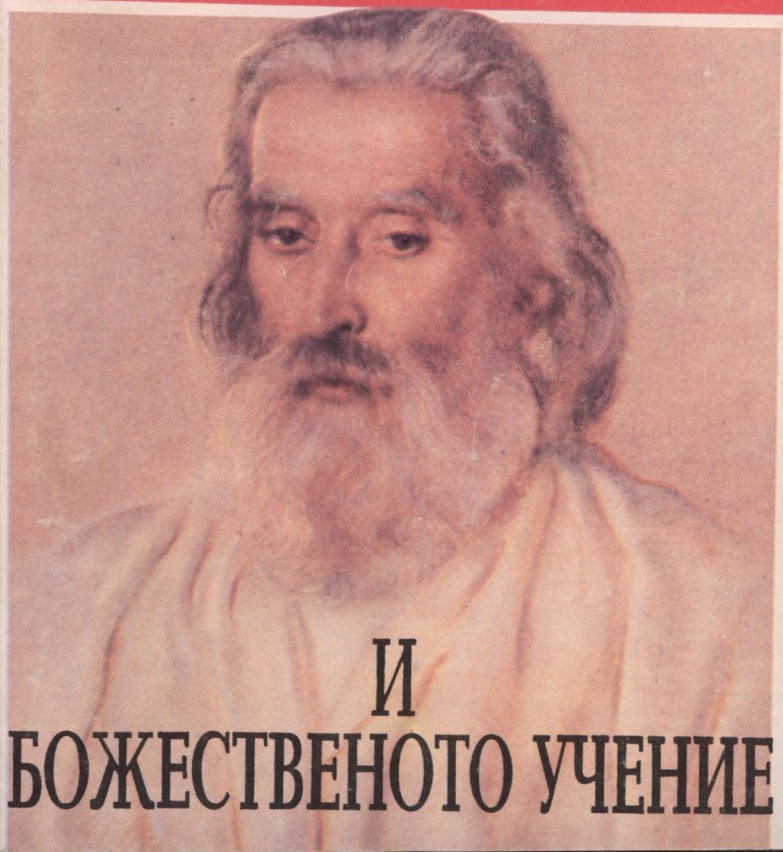

Илиян Н. Стратев

Учителя

Петър Дънов

И

БОЖЕСТВЕНОТО УЧЕНИЕ

ИЛИЯН Н. СТРАТЕВ

УЧИТЕЛЯ
ПЕТЪР ДЪНОВ
И
БОЖЕСТВЕНОТО
УЧЕНИЕ

Варна, 1993

Тази книга е издадена по поръчка на
Духовно общество "Бяло братство" -
София

- © Доц. д-р Илиян Стратев, автор, 1993
© Владимир Димитров, художник, 1993
© ИК "Роял-77" - Варна, 1993

ISBN 954-8005-68-9

Предпечатна подготовка "ТЕА" - Варна

Печат ДФ "Абагар" - В. Търново

За контакти (052) 88-56-09; (02) 54-69-43

ПРЕДГОВОР

Едва ли има човек, който през време на земния си живот да е останал докрай доволен от това, че само е ял и пил. Грижите за физическото съществуване са действително подмамващи и ние им робуваме, но в края на краищата оставаме недоволни, че нещо сме пропуснали, или неизползвали. Това създава дълбока носталгия, душевна празнота, тъй като животът е преминал без задоволяване на вътрешното "Аз" и на душевността на човека.

Необходимостта от духовна храна, духовният глад е повсеместен сред човечеството. Затова през вековете се явяват духовни ръководители, духовни вдъхновители, пледиращи към духовно израстване и усъвършенстване. Религиите, специфични за отделните раси и народи, подсказват също тази необходимост от духовна храна. Те играят съществена роля за изграждането на човешките добродетели, които да ни откъснат от средата на животинското, всадено в човека през време на еволюционното му развитие.

Паралелно с емоционалната страна на живота, човек усъвършенства и своя интелект, своята мисъл, своя ум, които са така характерни за него. Създават се науките, които го подпомагат да прозре по-дълбоко в същината на живота. Днес те преобладават в изявата и дейността на човека. Създаде се цяла епоха, наречена съвременна цивилизация. Науката днес дава по-реалистична представа за същината и смисъл-

ла на живота. Тя пресъздава миналото, настоящето и бъдещето в тяхната реалност.

Животът не се заключава само във физическото съществуване. Човек като най-висша еволюционна форма на биосферата на природата има да изминава и духовен растеж. Той трябва да се изяви в едно по-високо измерение, извън третото такова.

За това предстояще, за този духовен растеж, за това духовно бъдеще на човека пледират високо издигнатите духовни ръководители. Те се явяват периодически във времето и оставят трайни следи в историята на човечеството. Това са духовният елит на обществото като цяло. Те синтезират в себе си най-доброто, най-висшето, най-съвършеното, което човек е съхранил в себе си. Те са пътеводни звезди за духовен растеж и духовна еволюция. Така Буда, Кришна, Мойсей, Исус Христос и други духовни водачи, оставиха трайна диря след себе си. Към тази категория можем да приобщим и философите Аристотел, Платон, Питагор, Сократ, Сенека и други, които изградиха цели философски школи. Заслуга имат и съвременните колоси на науката. Това са Айнщайн, Макс Планк, Нилс Бор, Риман, Лобачевски, Херман Вайл и др., които възвисиха науката до ръба на четвъртото измерение. Те направиха мост между реалността на физическия свят и този над неговите граници.

Има обаче и трета категория духовни представители на човечеството, които съчетават мистичността на живота и неговата реалност. Те ни представят света и живота като изява на едно Първично начало, на едно Единство, на едно вечно творящо Цяло, на една вечно съществуваща Неизвестност. Тези човешки духовни представители оставят след себе си така наречените духовни окултни школи. Тези духовни водачи ни представят човешкия живот като брънка от структурата на един свят, който може

да се изрази в едно пантеистично цяло, но същевременно и като монотеистично такова. Свят, изграден от многообразието на изявеното Единство, и същевременно стремящ се към хармонията и монолитността на Първичното цяло.

Представители на тази трета категория духовни водачи намираме още в древността. Такъв е Хермес Трисмегистус (IV в. преди н.е.), известните алхимици Роджер Бейкон (1214-1292), Алберт Велики (1193-1280), Парацелзиус (1493-1541), Джордано Бруно (1548-1576) и др. Тези духовни величия създадоха Мемфиската духовна школа в Египет, Палестинската духовна школа на есеите, Питагоровата школа и т.н. На Балканския полуостров просветнаха също духовни водачи, които получиха признание в цял свят. Това е Орфей и неговата школа, духовното общество на Богомилите в България, което подготви Ренесанса в Европа и Френската революция. Богомилите съществуват още под названието на ордена на "Розенкройцерите", основан през X век от албигоеца Християн Розенкройц.

Сега се радваме и въздушевяваме от величието на Учителя Петър Дънов, основател на духовното общество "Бяло Братство" в България. Това духовно общество има свои последователи и клонове във Франция, Англия, Дания, Германия, Япония, Канада, Конго, Гърция, Швеция, Русия, Австрия и други страни. Философията на живота или т.нар. Божествено учение, създадено от П. Дънов, синтезира в едно цяло целия опит на споменатите по-големи духовни школи, течения и философски среди и най-вече учението на Христа за Любовта. Това ново учение, обаче, се прелива и в достиженията на съвременната наука. По този начин то задоволява както чувствената душевност, така и интелектуалния ръст на човека. Тази философия подхранва и укрепва духа, ума, сърцето и

волята на човека, прави го по-уверен и целенасочен в доброто и усъвършенстването на живота.

Настоящият труд ни дава възможност да се запознаем както с живота на Учителя П. Дънов, така и с основните постановки на учението му. "Бялото Братство" има хиляди последователи в цялата страна. То е признато като юридическа личност със свой устав и централно ръководство в София. Беседите на Учителя П. Дънов, държани в течение на петдесет години, са отпечатани в стотици томчета, от които само 379 се съхраняват в националната библиотека "Св. Св. Кирил и Методи" - София. Има и още толкова беседи, неотпечатани досега.

Това учение е "Наука и вяра", казва П. Дънов. Той го синтезира с думите: "Обичай съвършения път на Истината и живота. Постави Доброто за основа на дома си, Правдата за мерило, Любовта за украшение, Мъдростта за ограда и Истината за светило." Задачата на учителя П. Дънов е "да събуди в човека священото чувство към живота и към Бога, за да вярва в доброто и възвишеното, което е вложено в него."

АВТОРА

МЛАДИНИ И ОБУЧЕНИЕ

Учителят Петър Дънов е роден на 11 юли 1864 г. (Петровден) в село Николаевка, Варненско, в щастливото семейство на Константин Дъновски и съпругата му Добра. Още преди да постъпи като ученик, майката почива и бащата остава с три деца. Най-голямото е Мария, второто Иван, а Петър е най-малкото дете на семейството. Мария е трябвало да поеме грижите за домакинството и към малкия си брат.

В основното училище малкият Петър се отличава с ученолюбие, добра памет, любознателност и остроумие. Не му отбягват и най-малките явления и случки от живота на хората. В църквата, където бащата Константин Дъновски е изпълнявал като свещеник обредностите, малкият син става съпричастник на духовната изява на населението.

На 14-годишна възраст Петър Дънов преживява освобождението на България от отоманско иго. Обучението му в основното училище не създава трудности. Той е между най-добрите ученици. Голямото ученолюбие трогва бащата и той решава да подпомогне сина си да получи по-голямо образование. Въпреки финансовите затруднения, записва детето във варненската гимназия. Тук П. Дънов намира, че обучението е доста шаблонно, повърхностно, без задълбочено изясняване на проблемите, които го интересували. Той е склонен да разглежда явленията и

проблемите повече от духовната им същност и обмисля къде може да намери отговор в това отношение. Може би в една духовна семирация?

Учителя П. Дънов разбира, че в евангелските училища има по-свободно и по-задълбочено проучване на проблемите от Христовото учение. Но възможно ли е да се учи в такова училище, когато бащата е свещеник в източно-православна църква? Младият човек бива изненадан, че баща му споделя много от въпросите, които го вълнуват. Последният също смята, че вярата в Бога трябва да включва същината и философията на живота, да има реален израз в делата на хората, да бъде пътеводителка към духовното издигане и постигането на съвършенство.

С разрешение на баща си Петър Дънов се записва ученик в Американското научно-богословско училище в град Свищов. Тук той среща хора, с които може да обсъжда вълнуващите го проблеми. Библиотеката е богата на литература, третираща много от въпросите, които го интересуват. Понеже редовното обучение не го задоволява, той отделя много време за четене на друга духовна литература. Попада на трудовете и философията на стари мислители като Аристотел, Платон, Питагор, Парацелзиус и други. Намира, че древните са третирали проблеми близки до тези, които занимават неговия ум. Това го амбицира още повече, вдъхва му самочувствие, увереност в посоката, към която се е устремил; намира, че е на правия път към Истината.

На 24 декември 1887 година се дипломира в Американското научно богословско училище. Бил насочен да продължи учението си в Университета по теология в Америка. Но за това са били необходими средства и той решава да учителства, за да спести. Работи в с. Хотанца, Русенско, и обмисля перспективите за едно далечно и рисковано пътуване.

АНТИНАНСКО НАУЧНО-БОГОСЛОВСКО УЧЕЛИЩЕ
 въ
 СВИЩОВЪ

АТТЕСТАТЪ

Петър Х Димовъ
 Български

20. VI. 1901 г. Князевият Дароване Св. Св.

Принимаме

Учебни предмети	Учебни предмети
Като богосл.	Учебно-богословски
Учебно-богословски	Като богосл.
Богосл.	Като богосл.
Учебно-богословски	Като богосл.
Като богосл.	Като богосл.
Като богосл.	Богосл.
Като богосл.	Като богосл.
Като богосл.	Като богосл.

Исходящ от 18 учебни години Петър Х Димовъ

— 29 Юлий — 1897

Съставен от
 Д-р П. Радковъ
 Д-р С. Радковъ

Диплома за завършено гимназиално образование на Учителя

Извънучилищните му развлечения били разходки и съзерцания сред природата, при които слушал нейната музика и възпроизвеждал чутото със своята цигулка. Този инструмент усвоява в град Варна. Неговият учител бил чех и му вдъхнал незабравима любов към музиката, чрез която да се приближи до един свят, който не всеки може да преживее. Така цигулката става неразделен спътник в живота на Учителя П. Дънов.

Обсъдил добре перспективите и задачите на живота си, подтикнат от непреодолимото желание да се добере до Истината за живота, да бъде полезен на човечеството и да подтикне сънародниците си към едно истинско верую, Учителя Петър Дънов отпътува за Америка през месец август 1888 година.

На 24-годишна възраст той попада в един съвършено нов свят. Докато народите в Европа са били обвързани тясно с парадигмите на църквите, хората в Америка са по-либерални и свободомислещи. Но трудностите в живота не го отбягват. За да се издържа, започва да работи вечер, а през деня учи английски и посещава в град Медисън, щата Ню Джерси, подготвителен семинар по Теология. На 15 октомври 1890 година получава прекрасен атестат за успешното завършване на семинара. Следващата година - 1891, се прехвърля в град Бостън, където във факултета по Теология към местния университет се записва за редовен студент. Дипломира се успешно на 7 юни 1893 година с диплома, подписана от президента на университета Уйлям Уорън и декана Хенри Шелдън. Паралелно с това посещава едногодишен курс по медицина (подготовка за мисионери) и го завършва на 3 февруари 1894 година, за което получава съответно удостоверение.

В университетската библиотека Учителя П. Дънов намира много източници за философските виждания

BOSTON UNIVERSITY.

School of Theology.

This certifies, that

- Peter Dunoff -

has satisfactorily completed the regular three years Course of Study in this School
and is entitled to the rank and privileges of a

GRADUATE OF THE SCHOOL OF THEOLOGY
OF BOSTON UNIVERSITY.

Given at Boston, Massachusetts, this *.....* day of *.....*
year of our Lord eighteen hundred and *.....*

William

President of the University

George A. ...

Date of the School of Theology

Диплома за завършено висше образование на Учителя по
теология в университета в гр. Бостън — САЩ

Wisconsin

NOTARY PUBLIC
JAMES M. RUTZ
1870

Madison, W. / October, 15th, 1890.

This is to certify that Mr. Peter E. Dunoff is a student in good and regular standing in Drew Theological Seminary. He has borne an excellent character during his stay with us, is industrious, and faithful. This is to attest in a formal way his relation to this institution and his excellent character as a student.

Attested in the presence
of the Subscriber, a Notary
Public in and for the State
of New Jersey, United States
of America, this fifteenth
day of October, A.D. 1890
J. G. Washburn
Notary Public of New Jersey

James M. Rutz
President of Drew Theological Seminary

Удостоверение на Учителя за завършен семинар по теология в гр. Медисън (САЩ)

Boston University School of Medicine.

DEAN'S OFFICE, 66 MARLBOROUGH STREET

BOSTON February 3 1894

This is to certify that Mr. Peter
Constantine Durnoff is a member
in regular attendance of the
Boston University School of Medicine
sessions of 1893-94.
S. F. Talbot
Dean of the Faculty.

Удостоверение на Учителя за завършен едногодишен курс
по медицина в университета гр. Бостън

на човечеството през вековете. Той проследява еволюцията на човешкото познание относно всички аспекти на живота и осъзнава, че живее в един изключителен период от историята на човечеството - прехода от XIX и към XX век, т.е. от века на умозрителната и съзercателна наука и философия към века на точната и реалистична наука. Двадесетият век се очертава като век на най-големи научни постижения в областта на физиката, математиката, астрономията, космологията и биологията. За да си изясни този преход, трябвало е да познава древните умове, тяхната философия, алхимия и умозрения. Затова той проучва Роджер Бейкън (1214-1292) и Алберт Велики (1193-1280) като представители на рационалната алхимия. Проучва философията на пантеистичния сенсуализъм в лицето на Парацелзиус (1493-1541) и на Джордано Бруно (1548-1576). Намира паралел между наивните представи за сътворението на света от страна на Хермес Трисмегистус (V-IV век преди Христа) с тези, описани в Стария завет на Библията. Тези светли умове са били твърдо убедени, че застъпват истината и не са пожалили живота си, за да я защитават. Търсейки връзката между старото и новото виждане за света, Учителя Петър Дънов попада и на философията на Емануел Сведенборг (1689-1772). Последният, като придворен лекар в Швеция и философ-окултист, е могъл да вижда истината чрез вътрешно прозрение (ясновидство). За да свърже блестящата истинност на миналото с достоверността на настоящия век, Учителя П. Дънов се запознава с откритията на Нютон (1643-1727) в областта на механиката, с теорията на относителността на Айнщайн (1879-1955), неевклидовата геометрия на Риман и Лобачевски (1792-1856), квантовата механика на Макс Планк (1858-1947), представата за строежа на материята, дадена от Макс Планк и Нилс Бор, как-

то и с философията на математиката и природознанието на Херман Вайл.

✓ От тези колоси на човешката мисъл Учителя П. Дънов разбира, че докато мъдростта е древна и истината желана от всички, Любовта като творчески фактор на Битието остава неразбрана, Единствен представител на Божествената Любов остава Христос. Но хората станали ли са по-добри след Христа? Именно този е кардиналният въпрос, който непрестанно тревожи Учителя П. Дънов. Защо хората, като творение на Всевишния, са толкова покварени в сърцата? ✓

✓ Средновековните учени и философи са се занимавали предимно с проблема за единството на света, първопричината и първоизточника на нещата, или общо казано - с проблема Бог. Обаче, самият живот като реалност и човечеството като общност, която е върхът на еволюционната стълбица в природата, не е стоял на дневен ред. В Роджер Бейкън Учителя П. Дънов намира за първи път призива за повече знание, чрез което да се помогне на човешкия интелект да утвърди добродетели, които да го открийт рязко от своите предшестващи еволюционни съпътници - животните. Тази формула за знанието той доразвива в първия си печатан труд "Наука и възпитание" през 1896 година.

Той с облекчение чувства сладостта на познанието, величието на Божията Любов, светлината на Истината и близостта на Бога. Спомня си призива на Буда "Търсете спасението в себе си". Всеки човек строи сам своя затвор. Всеки има власт, както и най-висшите същества. За всички сили горе, за всяка плът долу, за всичко живо само собствените постъпки създават скръб и радост. ✕

От тази мисъл следва, че избавлението може да настъпи само чрез самия индивид, чрез частите на

цялото и едва тогава последното, като съвкупност, ще тръгне по правия път. Но кои са сигналите за нашите грешки? Това П. Дънов търси да разгадае!

В Америка Той успява да се свърже с духовното общество на Розенкройцерите. То е основано през XIV век от албигоеца Христиан Розенкройц и има най-силна изява в този континент. И в това общество Учителя се убеждава, че човекът живее едновременно в два свята - физическия и духовния, както и че от него зависи в кой от тях ще пребивава повече. Земята остава само като среда, училище, лаборатория за проучване и изпитване на качествата и добродетелите на човека. Той твърди, че орденът на Розенкройцерите е клон от Всемирното Бяло Братство, което в миналото се е представлявало в България от богомилите.

През време на пребиваването си в Америка Учителя П. Дънов проучва задълбочено и основно Светото писание, Словото и примера на Христа. Той иска да приближи Христа и неговата Любов към хората и намира, че ако Христос е говорил на хората по този начин, то е било затова, че те са били на определено стъпало на индивидуално и интелектуално развитие. Следователно, ако днес се прави нещо за духовното развитие на човека, то това трябва да стане по начин, който отговаря на съвременното му духовно ниво.

Изпълнен със знание, стабилизиран в духовно отношение, осъществил реална връзка с отвъдния свят, Учителя придобива самоувереност, че е в състояние да допринесе нещо за реализация на Христовата Любов.

През 1895 година, на 31-годишна възраст, Учителя П. Дънов се връща в България. Съобразявайки се с духа на XX век, той решава да започне просветната си дейност с езика на науката. Подготвя и издава

първия си печатан труд "Наука и възпитание". В него излага сбито и академично миروгледа си по проблемите на живота, неговата същност и връзката с Бога. Учителя счита, че страданията, които непрестанно връхлитат върху хората, са причинени от това, че им липсва знание и възпитание. Поради това той подчертава, че "Животът е тъй устроен, че всяко дело, каквото и да е то, получава своята заплата според вътрешната си стойност". А вярата е "духовна способност, една от силите на ума, която играе важна роля в живота на човека... Тази сила е на душата, благодарение на която от самото начало на своето възраждане човек е започнал да питае любов към Онова Невидимо Същество, Създател и Крепител на цялата Вселена... Науката е резултат на мисловната дейност на ума, който наблюдава явленията в природата, изследва ги и се стреми да открие законите, които ги управляват. А възпитанието е резултат от познаването и прилагането на вътрешните закони, които управляват душевния живот на човека."

В началото на пребиваването си в България (1897-1900 г.) Учителя живее усамотено, вгълбен в себе си, често в съзерцание и молитва. На 15 февруари 1900 той получава посвещение, диктувано от Висш Дух на Господа. В него се казва, че "Този Дух му е на помощ и че трябва да следва напътствията му и приеме Словото му. Народът, в който пребивава, ще израсне и ще бъде между първите. Този народ ще бъде благословен и ще познае Господа."

През същия период Учителя печата и втория си писмен труд "Завета на цветните лъчи на светлината". В него са вписани слова от Светото писание, които са автентични със Словото на Господа, казва той. Цитираните стихове от Библията отговарят на съответни цветни лъчи на светлината.

Учителя П. Дънов пътува из страната, държи научни сказки, прави проучвания на българския тип и вербува съмишленици. Осъществява нови публикации в списание "Виделина", издавано от д-р Миркович в град Сливен. На 6 април 1900 година свиква първата среща със съмишлениците си в град Варна. Събират се д-р Миркович, Пеню Киров и Тодор Стоименов - двамата от град Бургас. На срещата около заседателната маса има обаче и празни столове. Обяснява, че ще присъстват и същества от духовния свят. В тази среща се поставя основата на Бялото Братство в България като клон от Всемирното Бяло Братство - Братството на Великите посветени и на духовете със завършена земна еволюция.

Със съмишлениците си Учителя П. Дънов организира ежегодно срещи - първо във Варна, Бургас, а по-късно във В. Търново. На тези срещи-събори той обяснява учението и целите му. От 1910 година срещите са редовно във Велико Търново. Той казва: "Ние сме служители на Бялото Братство, искаме да изпълним Христовия закон, който Той положи преди две хиляди години." "Искам да събудя тази Божествена вяра у българите. Те религия имат, но вяра нямат, изгубили са я."

Срещите се провеждат извън града, във вили или в палатки, а храненето става на общи трапези. Сутрин при изгрев слънце, след молитвено мълчание се произнасят молитви и песни. След изгрева се провеждат гимнастически упражнения и беседи. От бележките на брат Гумнеров научаваме, че Учителя П. Дънов живее постоянно в София от 1904 година у брат Димитър Голдв. Всяка седмица държи беседи в различни къщи или в квартирата си. Пътува из страната и също провежда беседи. За периода от 1900 до 1905 година нямаме точни писмени бележки. Първите записки са направени от М. Казакова през 1906

година. Тази сестра пише, че на 11 август 1906 година се е провел седмият събор в град Варна. По това време П. Дънов вече се назовава от съмишлениците му Учителя. Този събор се е състоял в дома на г-жа Анастасия д-р Желязкова и е продължил пет дни. Присъствали са единадесет души: Пеню Киров, Тодор Стоименов, Тодор Бъчваров, Димитър Голов, Илия Стойчев, Петко Гумнеров, Гина Гумнерова, Мария Казакова, Анастасия д-р Желязкова и Михалаки Георгиев. На срещата не се явил д-р Миркович, който на 29 септември 1905 година починал. Обаче на срещата му е бил запазен стол, за да присъства духът му.

Срещата започва с прочитане на 7 гл., 7 стих от Евангелието на Матей: "Просете и ще ви се даде; търсете и ще намерите; хлопайте и ще ви се отвори."

Осмият събор-среща става на 13 август 1907 година в град Варна и продължил до 19 август. Тук вече присъстват и трима нови членове: Атанас Бойнов, Константин и Елена Иларионови. Тук Учителя П. Дънов казва, че на Бога може да се служи по три начина: чрез свободната воля, която трябва да подчини интелекта, чрез Мъдростта - т.е. чрез развитие на ума и чрез Любовта, като контролира желанията. Цялата група образува т.нар. "Верига", която прави връзка с творческите сили на Йехова, със Светия Дух Адо - родственик на Сина Божи, със самия син Божи - Елохим (т.е. с Исуса, тъй като това било името Му преди да дойде на земята).

Последният събор-среща във Варна е на 10 август 1908 година. Присъствали са същите четирнадесет членове на "Веригата". В стаята за молитва, "горничната", имало 12 цветни ленти, подредени в три групи цветове - бял, син и жълт, т.е. символа на Св. Дух, Истината и Мъдростта. На 14 август 1908 година се организира Господня вечеря. Всеки от членовете

трябва да закупи определен продукт. На масата се сервира хляб, вино, лимони, захар, праскови, лешници и бадеми, круши, грозде, маслини, сухо грозде, ябълки, смокини, прясна риба (12 броя), която сготвя А. Желязкова. Ако анализираме проведените през първите години срещи, намираме, че членовете на "Веригата" е трябвало да развият в себе си добродетели, необходими за постигане на духовно съвършенство. Те са "истинска и чиста вяра в Бога; Смирение пред Бога и хората; Постоянство в доброто; Чистота - както физическа, така и духовна; Мъдрост и знание чрез познаване на света и природата; Любов без граници и мерило към всичко живо; Истина, която да направи човека свободен духом."

От 1909 година съборите на "Веригата" се провеждат вече във Велико Търново. Според П. Дънов В. Търново е духовен център за българите и неговото желание е "да събуди Божествената вяра у българите". Срещата трае от 15 до 19 август 1909 година. Членовете на "Веригата" са вече 24 души. Провежда се също "Господня вечеря". За да се укрепи вярата и да се стабилизира сърцата, а умът да се устреми към знание, Учителя П. Дънов е поставил членовете на изпит пред "Свидетелствата на Веригата". Това са десет въпроса, на които всеки един е трябвало да отговори. След положителните отговори на членовете Учителя изрекъл "Божие обещание". Това са обещания пред Бога в духа на един добродетелен живот. За себе си Учителя казва: "Аз не искам да знаете кой съм аз, защото ако искам да бъда известен, ще отворя очите на двама слепи и те ще разправят кой съм. Добре е да ви изявя кой съм, но ако се повдигне гонение, колко от вас ще изтърпят? Затова не искам да ви турям на хлъзгава почва. Аз избягвам това, познавам душата на българския народ и не искам да му създавам карма. Аз не искам да създавам

карма на народа. Аз не се изявявам, искам да оста-
вя народа да се развива по естествен път."

Тази мисъл подсказва, че имаме пред себе си един
велик Дух, пълен със себеотрицание, Любов, Мъд-
рост и Истина. Дух, отдал се за благо на хората.
Дух, изпълнен с Вяра в Бога; Дух, който желае само
съвършенството на човека.

През 1910 година във Велико Търново "Веригата"
има вече 28 членове. От София присъстват Тодор
Бъчваров, Димитър Голов, Петко Гумнеров, Гина
Гумнерова, Пешка Бъчварова, Велико Гръблашев,
Михалаки Георгиев, Иван Тачев и Спас Димитров.
От Велико Търново: К. Иларионов, Е. Иларионова,
Иван Дойнов, Мария Дойнова, Атанас Бойнов, Дра-
ган Попов, Здравка Попова. От Русе: Никола Ватев,
Величка Ватева, Петър Тихчев. От град Бургас: Ни-
кола Янев, Кънчо Стойчев, Величка Стойчева, Деню
Цанев, Тодор Стоименов и Пеню Киров. От Плов-
див присъства Петко Епитропов, а от град Шумен -
Васил Узунов. Отсъстват д-р Миркович и г-жа Ка-
закова, които са си заминали.

По отношение на физическото здраве Учителя П.
Дънов казва: "Искам всички членове на "Веригата"
да правят упражнения, телесни упражнения. Това го
изисква Духът и то е, за да се образува хармония във
вашия организъм. И това ще го правите редовно, по-
не няколко пъти в седмицата. Тъй щото ще имате то-
гава здрави тела, здрави умове и здрави души."

На 18 август 1910 година Учителя за първи път
показва и демонстрира физически упражнения, седем
на брой, които да се правят през годината. Това са
движения на ръцете около тялото, около главата, с
навеждане към краката, усукване на кръста, прикля-
кане, стойка на един крак и други.

През 1911 година съборът-среща на "Веригата",
по покана на Учителя, е пак в град Велико Търново

в присъствие на 32-ма последователи. Препоръчва на присъстващите да привикнат към пост, като спестените пари от храната да се раздават на бедни и гладни хора.

На 15 август 1911 година Учителя раздава на всички членове на "Веригата" печатни образи на Пентаграмата. Това е една петолъчка със сплетени едно в друго рамене. Така в Пентаграмата се образуват два петоъгълника, обяснява Учителя, външният, образуван от върховете на петолъчката, и вътрешният, вписан от основата на петте триъгълника. Външният петоъгълник съответства на Божествения свят, а вътрешният - на физическия свят. Пентаграмата трябва да е обърната с върха си нагоре, като в случая вътрешният петоъгълник ще бъде с връх надолу. Това ще рече, че трябва да бъдем справедливи към Божествения свят, а не в противоречие с него. Чрез Пентаграмата, казва Учителя, можем да намерим правилния израз на индивидуалния си живот към самите нас и към обществото. За целта трябва да определим мястото в Пентаграмата, на което се намира лицето, към което вземаме отношение. Ако човек се намира на мястото на върха номер 2, ние ще действваме спрямо него с мъдрост, защото този човек има знание. Ако се намира при върха номер 1 - с Любов, за да се смекчи сърцето му, при върха номер 3 - с Истината, защото той обича свободата; при номер 4 - с добро, а при номер 5 - с Правда. По същия начин човек трябва да действа и спрямо себе си.

Върховете 1, 2, 3, 4 и 5 в Пентаграмата постоянно се движат, менят местата си. Щом известен център се измени по отношение на Слънцето, образува се дългообразно движение под ъгъл седемдесет и два градуса.

Пентаграмата представлява велики, разумни течения в живота на природата, течения на светлината,

Пентаграма

които индусите наричат "прана". Те ги наричат още "движения на праната" или "течения на живота". Движението на положителните сили става в следните посоки: от върха номер 1, където е Божествената страна, или Любовта, движението отива към номер 2, където е човекът и Мъдростта. От 2 силите се отправят към 4, където е доброто, Бог, проявен в обществото. От 4 се отправят към върха номер 3 - това е Истината, или отношението към нашите близки и приятели. От 3 силите се отправят към върха 5 - Правдата.

Около цялата Пентаграма има описан кръг, представляващ пътя, който ученикът трябва да извърви. Този път е обозначен с текста "В изпълнение Волята на Бога е силата на човешката душа".

В самата Пентаграма, между малките триъгълници, са вписани фигури със следното значение: сабята показва, че човек трябва да бъде силен в живота и в решенията си; чашата, която от житейските изживявания има горчиво съдържание, което трябва да се изпие. Следва книгата, от която се придобиват знания. Светлината от светилника (следващата фигура) настъпва едва след придобиване тайните на природата. Жезълът се получава като награда от природата, която казва: "Чети от моята книга и знай, че всички твои стремежи трябва да бъдат обърнати към Бога".

След този кръговрат в живота, изразен в движението по пътя на описаните фигури, човек трябва да влезе през вратата на Добродетелта, намираща се като фигура на върха номер 4. Оттук започва ново посещение. От вратата на добродетелта се минава към Истината, т.е. към върха номер 3, където е образът на Христа, докато се постигне самоотричането. От връх номер 3 човекът трябва да мине през Правдата (връх номер 5), откъдето се насочва към връх номер

1 по пътя на Любовта, където е изобразено "окоето". Накрая от връх номер 1 се стига до Мъдростта, т.е. до връх номер 2, където е дървото на живота.

След всичкото това странстване идва вътрешният кръг, където човекът ще има възможност да се слее с Господа. Това е последният етап на човешката еволюция (сингуларността).

В Пентаграмата има и три инициала (букви). Първата е "В", която означава Ръководител на небето. Втората - "У", т.е. известен Учител, Спасител, и третата буква е "Х", т.е. Този, Който има власт на небето и земята - Христос. Това са буквите на Христа, Който е Ръководител на Веригата.

В окончателната редакция на Пентаграмата Учителя е нанесъл в средния петоъгълник фигури, които представят две змии, усукани една в друга, и отделни буквени знаци в самите малки триъгълници.

Всъщност какво представлява самата Пентаграма като фигура? Установява се, че тя е проекция на едно четиримерно свръхтяло, сродник на тесаракта, т.е., че е от друг четириизмерен свят. Този четириизмерен симплекс, казват учените, трябва да има пет върха, десет ръба, десет "обикновени" двумерни стени и пет тримерни свръхтела - четиристенни пирамиди, които ограждат неговото "свръхтяло". Чрез Пентаграмата установяваме, че Учителя П. Дънов още в 1922-23 година е изследвал формите от различните измерения, анализирал ги е и е избрал една, която подхожда на неговия миросглед и виждане за еволюцията на човека.

От 15 до 21 август 1912 година срещата на Веригата се е състояла в присъствието на 63 души. През тази година Учителя печата втория си писмен труд "Завета на цветните лъчи на светлината". Тази книжка има 61 страници, като на последната е вписан "Завета на Учителя": "Обичай съвършения път на Исти-

ната и живота. Постави доброто за основа на дома си, Правдата за мерило, Любовта за украшение, Мъдростта за ограда и Истината за светило. Само тогава ще ме познаеш и Аз ще ти се изявя."

За себе си Учителя казва: "Вие искате от мен доказателства, аз ще ви ги дам. Но всъщност няма да сторя това, докато не отстраните една лоша мисъл от себе си. За мен не са важни доказателствата, аз не искам доказателства, за да прославя себе си. Не искам да ме правите център, нито желая да ставам проводник на вашите, ако щете и добри мисли. Не искам да изпъквам във вашия ум като някой си г-н Дънов, а онова, което желая, то е да познавате Господа, защото аз имам и вземам участие във всичките Му работи. И ако не вярвате в мене, то вярвайте в Неговото Слово."

По отношение на "Веригата", т.е. по отношение членовете на "Бялото Братство", както ги нарича вече Учителя, той обяснява: "Преди 6000 години вие сте били в Египет, където сте учили египетската мъдрост. Вие сте били отпреди в този народ, били сте в Египет, ходили сте с евреите в пустинята, ходили сте в Ханаан, преминали сте през Гърция в Рим, а след това се озовахте между славяните. Най-после Братството ви праща между този народ, за да го повдигнете... В България атмосферата е много тежка. Българският народ се е свързал много с материални работи и за да се повдигне, трябва да го развържем от материята... При все това не гледайте, че ние сме едно малцинство, защото достатъчно е малко квасец, за да подкваси голямо количество мляко." Учителя казва, че европейските народи са на кръстопът и че ще се обяви една велика война. Немислимо било друго нещо или мир, или война. На България през 1914-1915 година щяло да върви добре, но след това ще-

ли да настъпят вътрешни смутове. Тези бедствия щели да бъдат преди всичко от материално естество...

На тази среща Учителя е поставил задачи пред членовете на Бялото Братство с оглед осветяване името на Бога. Това са точки, върху които трябва да се гради, за да дойде Царството Божие. Той произнесъл думите "Йот-Хей-Вав-Хей" и обяснява, че са на еврейски език и символизират принципи и природни сили, които носят благословия на земята.

През 1913 година не се провежда събор-среща на Бялото Братство, поради обявената световна война и въвличането на България в нея. През 1914 година се осъществява събор във Велико Търново с 81 членове на Братството. Учителя казал, че тази европейска война става сега в ада. Войната, всъщност, е между светлината и тъмната страна на астралния свят.

През 1915 година, също през август, се организира поредната среща. На нея Учителя казва по отношение Словото на Христа: " Защо Христос е говорил с притчи? Понеже хората по Негово време не са били готови, дал е на света този образ, за да се запази до наше време. Ако сега дойде Христос, Той ще говори по друг начин. Ония, които преди хиляди години не Го разбраха, трябва да Го разберат сега. Тогавашното учение на Христа е основа на сегашното."

На 8 август 1915 година било съобщено от местното комендантство на град Велико Търново, че поради обявеното военно положение в страната всякакви събрания и събирания са забранени. В 9 часа Учителя и група негови съмишленици били арестувани и освободени едва в дванадесет часа по обед. Учителя бил принуден да напусне Велико Търново. На 9 август 1915 година, след обяд, Учителя П. Дънов напуска града и заминава за град Казанлък.

Описаните срещи-събори в началната дейност на учителя П. Дънов ни показват тактиката, методите и

организацията, които е прилагал за приобщаване на съмишлениците си. Същевременно той е искал да изгради у слушателите си непоколебима вяра в Бога, да се формират добродетели, които могат да осигурят път към духовно съвършенство.

СОФИЯ, "ИЗГРЕВА" - 1904 година

Учителя Петър Дънов започва да живее постоянно в София от 1904 година първо у Димитър Голов, после на ул. "Опълченска", номер 66, а от 1925-1926 година - на "Изгрева", където израства цяло селище от негови съмишленици-ученици. Към 1921 година последователи на Учителя дават дворно място на улица "Оборище", номер 14, където с общи средства се построява салон за изнасяне на беседи. Ентусиазмът за общ братски живот завладява сърцата на мнозина и в градовете В. Търново, Варна, Пловдив, Айтос, Русе, София и други, където се обединяват и изграждат колективи на комунални основи, т.е. при равен труд всеки получава блага според нуждите. Обработват се лозя, градини, ниви, а плодовете от тях се разпределят между участниците.

Общите трапези на "Изгрева", събеседванията, екскурзиите са незабравими мигове за участниците. Започват да се изпълняват мелодии и песни, дадени от Учителя Петър Дънов.

Големият брой съмишленици-ученици дава възможност на Учителя да разграничи беседите си в зависимост от възрастовата група на слушателите. Та-

ка от 1922 година се оформя "Младежкият окултен клас", а по-късно и "Общият окултен клас". Тези два класа трябва да разгорят пламъка на Любовта, Мъдростта и Истината, които той насажда чрез Словото си, в сърцата и умовете на слушателите. Защото, както казва той, "малкото квасец е достатъчен да подкваси голямо количество мляко."

Лекциите пред младежкия окултен клас се провеждат всеки петък от седмицата в пет часа сутринта, а за общия окултен клас - в сряда от пет часа сутринта. Неделен ден от десет часа преди обед се изнасят беседи за всеки посетител на Изгрева, който желае да чуе Словото му. Всички беседи се стенографират вече от четирима стенографи: Боев, Савка, Паша и Еленка.

В началото на словесната дейност на Учителя Беседите се публикуват в различни градове на страната: Русе, В. Търново, Пловдив, Свищов, Казанлък, София. Но най-много беседи са печатани в печатницата на Славчо Печеников -Славянски и в братската печатница на самото Бяло Братство наречена "Житно зърно".

Нека напомним, че още от 1912 година Учителя П. Дънов казва, че колективът от последователи около него представлява "Бялото Братство", клон от "Всемирното Бяло Братство", чийто Ръководител е сам Христос. Всички духовно издигнати личности на човечеството, всички души, завършили своята духовна еволюция, всички гении и духовни водачи през вековете изграждат именно Всемирното Бяло Братство, което дава тласък към съвършенство и духовно извисяване. По този начин Христос, казва Учителя, примирява човечеството с Братството на Светлината, което е радетел за приложението на Христовото учение тук, на земята.

Учителя отрано приучва учениците си да общуват със силите на природата. От 1914-1915 година в София се организират сутрешни разходки в градския парк "Борисовата градина", в местността "Изгрева", а по-късно до планината Витоша. Изпълняват се сутрешни гимнастически упражнения, а при изгрева на Слънцето се произнасят молитви към Всевишния. По повод тези "необичайни" изяви на учениците от Бялото Братство, Учителя казва: "Мнозина говорят за нас, че сме посрещали Слънцето, наблюдавали сме изгряването. Питам кой не мисли и не говори за Слънцето? Всеки търси Слънцето. Много естествено, енергията на нашия физически, умствен, даже и морален живот иде от Слънцето. То носи живот. Всяка култура се дължи на Слънцето. Аз не говоря за физическото слънце, за този диск, който всички виждаме. Аз говоря за друго Слънце, което е невидимо. То е зад физическото слънце, то произвежда всички невидими резултати."

Екскурзиите на Витоша се осъществяват първо до местността "Бивака" или "Ел Шадай" - скалата, която се намира там. Това е място над село Симеоново, изложено на изток, с бистро, хладно изворче. Тук при всяка екскурзия се изнася беседа. Следват екскурзии до връх "Черни връх", който е с височина 2290 м. В беседата "Новият живот" от 1922 година четем дословно: "Извеждам повече от 200 души на Витоша, в най-големия сняг и се качваме на височина 1500-1600 метра. През целия ден прекарваме на снега и никой не се разболява. Направихме един, два, три опита; исках да покажа на тия ученици, че в природата има известни закони, които трябва да знаят. И още: "Изведох на Мусалла (планината Рила) 104 души, от 18 до 70-годишна възраст, на височина три хиляди метра, без да се разболее някой. Имаше една сестра на 70-годишна възраст. Всички се върнаха

здрави и на другия ден усещаха енергия и подем в своята мисъл."

За времето си такива рискови екскурзии са били рядкост и за почуда на гражданите. Малцина са рискували така масово да посетят връх Мусалла, като се има предвид, че по това време не е имало заслонни и хижи.

За свое улеснение много от учениците на Бялото Братство са започнали да разполагат палатки в областта "Изгрева". Така и сам Учителя през лятото на 1925-1926 година живее тук на палатка. Тази местност по това време е била само ливади или градини, без каквато и да е жилищна постройка. Учениците закупуват свободни площи и през 1926 година построяват голям салон за беседи, кабинет за Учителя и спалня над салона. В съседство има полянка за изпълнение на физически и паневритмични упражнения. Последва масово заселване на учениците на "Изгрева", докато се образува цяло селище от масивни сгради-жилища или бунгала. Строи се също столова и кухня, в които се приготвя храна за общите обеди на учениците.

Салонът е скромно украсен с репродукции с образа на Христа и други картини с духовно съдържание. Закупува се пиано, като в салона се изнасят и концерти от изтъкнати изпълнители и солисти. Най-тържествени са часовете на 22 март, когато се празнува първият ден на пролетта. Така бе създаден духовният център на Бялото Братство в България.

През цялата си 50-годишна дейност Учителя П. Дънов е изнесал над 3500 отпечатани беседи, а още толкова не са печатани. От печатаните се съхраняват 379 томчета в Националната библиотека "Св. Св. Кирил и Методий" в София. Учителя казва: "Не мислете, че ви проповядвам някаква религия. Да ме пази Господ от това. Аз ви проповядвам едно Божестве-

но учение, върху което се основава бъдещият строй." От 1922 година Учителя Петър Дънов създава и първите си музикални творби. До днес са известни над 150 такива творби, както и музиката към физическите упражнения, наречени Паневритмия.

Нека се опитаме да систематизираме хронологично словесното творчество на Учителя П. Дънов. Както споменахме, първите му лични писмени творби са "Наука и възпитание" и "Завета на цветните лъчи на светлината". В 1903 година Учителя публикува в списание "Виделина", издавано от д-р Миркович, в книжка номер 2 статия под наслов "Добродетелта". Пак в същото списание от 1903 година, в кн. номер 3 и 6 статиите "Благонравието" и "Своенравието". А в кн. номер 4-5 намираме стихотворението "Любовта" под псевдоним Емануел.

Тематично хилядите беседи, стенографирани и отпечатани, можем да систематизираме така:

1. Неделни беседи, известни като серия "Сила и живот" от 1914 година до 1944 г. Това са общо тридесет и пет серии или томчета. Тези беседи са едни от най-ценните и автентични беседи, тъй като не са претърпели редакционна корекция.

2. Беседи, упътвания и обяснения, държани по време на съборните срещи - общо четири томчета: 1919, 1920, 1921 и 1922 година (отпечатани).

3. Беседи пред общия окултен клас: 31 серии, от 1922 до 1943 година.

4. Беседи пред младежкия окултен клас - 15 серии, от 1922 до 1933 година включително.

5. Беседи пред младежките съборни срещи - 8 серии, от 1923 до 1930 година.

6. Беседи, наречени "Утринни слова" - 12 томчета

7. Беседи, държани в планината Рила (Рилски беседи), издадени в единадесет серии.

8. Беседи, държани при особени случаи: Нова година, празниците 22 март и 22 септември, общи тържества и други. Това са отделни брошури.

9. Беседите "Заветът на Любовта" в три томчета, държани в с. Мърчаево през време на Втората световна война, до края на 1944 година. "Заветът на Любовта" са беседите от последните месеци и дни на земния път на Учителя П. Дънов. Те са изпълнени с бащинска и учителска любов към съмишлениците и учениците.

След 1944 година в братската печатница са издадени допълнително 41 томчета, които отчасти са второ издание на едни от първите беседи, държани от Учителя. С петдесетгодишната си дейност и словесното си творчество Учителя П. Дънов изгради в България една философско-нравствена школа, за млади и стари, в която всеки по желание може да обогати знанията си за живота, да освежи сърцето си с нови възвишени чувства, да просвети душата си със знания за нов духовен живот и да изпълни духа си с надежда за по-разумен и висш живот. Всъщност Учителя пресъздава учението и словото на Христа в духа на новото време - така, както би го предал сам Христос, ако дойде сега при нас. Затова той сам казва: "Сега аз не искам да ви направя индиферентни към живота. Обаче, искам да ви дам една философия за живота, да мислите правилно. Нашето учение е учение на Бялото Братство, според което всички способности и сили на човека трябва да се събудят във всичката своя интелигентност."

Последователи на Учителя има и в чужбина. В Англия, Франция, Канада, САЩ, Дания, Конго, Япония, Гърция, Русия, Швеция, Прибалтийските държави, Германия и други. Има изградени братски групи или по-големи духовни общества, в които се изучава словото на П. Дънов. Тези съмишленици идват

в България на летния рилски събор край Седемте рилски езера през месец август.

Но като главен завет, предаден на братята от България, остава следната мисъл на Учителя П. Дънов: "Аз съм длъжен това Божествено учение за Любовта, Мъдростта, Истината, Правдата и Добродетелта да го предам с живот и дело на вас - учениците на Всемирното Бяло Братство в България. Вие, учениците, сте длъжни да го предадете на българския народ. Българският народ е длъжен да го предаде на останалите народи по лицето на земята. Ако аз не изпълня своята мисия както трябва, ще давам отчет пред Бога. Ако вие, моите ученици, не изпълните своята мисия както трябва, вие ще дадете отчет пред Бога. Ако българският народ не изпълни своята мисия както трябва, той ще дава отчет пред Бога."

СЕДЕМТЕ РИЛСКИ ЕЗЕРА

Едни от най-красивите и вдъхновени страници от живота на Бялото Братство все пак остават лагерните дни през лятото на Рила планина. Първите изкачвания към Седемте рилски езера са извършени в периода 1929-1930 година. Тук се провеждат и традиционните годишни събрания на Братството, с международно участие.

Циркусът на Седемте рилски езера е разположен в северозападната част на Рила. Над него е разполо

жен връх "Дамга" с 2670 метра височина. Източно от второто езеро е разположен заоблен връх (Молитвен връх), от който братята и сестрите наблюдават изгрева на Слънцето и там слушат сутрешните Слова на Учителя. Под този връх се разполагат палатките на лагеруващите. Тук, на височина 2300 метра над морското равнище, Братството прекарва почти 30 дни в съзерцание на Природата, самовглъбяване и връзка със силите на отвъдния свят.

Вечер край езерото и лумналите пламъци на огъня се организира братска среща и беседи с Учителя. Под връх "Харамията", който е изправил снага над четвъртото езеро, върху едно плато се изпълняват паневритмичните упражнения. За същата цел се използва и платото до петото езеро, "Бъбрека", особено когато присъстващите са много на брой.

През тези съкровени дни и часове братята и сестрите са в непрекъснат контакт с природата, която им доверява своите тайни. Защото "Природата постоянно говори. Всеки момент, всеки час, всеки ден, тя сменя своите картини, променя гамите на своите песни и в това велико разнообразие тя открива тайните на Битието за оня, който знае да чете от нейната книга", казва Учителя.

За Рила планина Учителя П. Дънов казва, че е един от земните кътове, където пребивават висши духове и където може да се търси контакт с тях. Рила е силов център на земни течения. Тук най-добре може да се постигне както физическо, така и духовно обновление.

МУЗИКАТА И УЧИТЕЛЯ

Музиката е съпътствала целия живот на Учителя. Той си спомня: "Едно време, когато започнах да свиря на цигулка, всички казваха "Цигулар къща не храни". Въпреки това аз продължавах да свиря. Първият ми учител беше добър, даде ми основните правила. Вторият ми учител беше чех, гениален музикант."

По-късно Учителя учи и пиано, като и двата инструмента използва за създаване на вдъхновение, композиране или настроение. "Музиката, казва той, е диханието на съзнанието. Музиката е една дълбока сфера на Битието. Музиката е на границата между физическия и духовния свят. Чрез нея човек може да трансформира енергиите си. Чрез песента в човешкия организъм се вливат особени енергии. Сам по себе си животът е музика и хармония. Човек е пратен от небето с музика и песен. Следователно, музиката не е чужда на душата му." Учителя винаги е подтиквавал учениците си да изучават музика. Всеки трябва да владее някакъв инструмент. Той казва: "Стремете се към онази музика, която внася в човека истинска хармония и мелодия. Тази музика прониква цялото Битие. На земята най-гениалният израз на разумността е музиката, защото музиката е сгъстена светлина, а светлината е израз на мисълта. Мелодията е музикалният идеен зов на човешката душа към Бога. Хармонията е отговорът на Бога."

Първата композиционна творба, която Учителя предава на учениците си, е песента "Фир-Фюр-Фен" (на събора в град В. Търново, 21 август 1922 година). Смисълът на тези срички, произнесени на стар

ватански език, означава "отстраняване на тъмнината, която е отвън, и на страха, който е отвътре. Постановяне на човека в хармония с Битието." Годината 1922 е особено плодотворна в музикално отношение за Бялото Братство. През тази година са изучени и изпълнени тринадесет оригинални мелодии и песни. По време на цялата си дейност Учителя е предал и изпълнил общо над 150 музикални творби.

Ако анализираме музикалното наследство на Учителя, можем да кажем, че една група от тях са мелодии за пробуждане на човешката душа към Истината. Това са песни, интимно свързани с живота на учениците. Те звучат в сърцата им като най-свидни майчини мелодии. Втората група са с философско съдържание и смисъл, изпълнени със символиката на живота, света и Твореца. Третата група ни свързва със силите и красотата на природата. Има и такива песни, свързани с интимните изживявания на човешката душа. Те вдъхват обаче вяра, надежда и любов към живота.

Чудни са песните за Рила планина, начело с тази за връх Мусалла. Те отразяват стремежа на човека към висините на живота. Особен интерес представляват мелодиите към паневритмичните упражнения. Всяко упражнение има като съпровод мелодия, която отговаря по ритъм, смисъл и движение на динамиката на упражнението.

Всички песни и мелодии Учителя П.Дънов сам композира, като ги изпълнява на цигулка или пиано пред учениците си. Заучаването на мелодиите става колективно. Нотирането се извършва от ученици, завършили музикалната академия.

ПАНЕВРИТМИЯ

Това е комплекс от физически упражнения, изпълнявани под звуците и ритъма на специално създадени за тях мелодии. Паневритмията всъщност означава всеобщ вселенски ритъм, който обгръща ритъма на самата вселена и света като цяло, както и този на обкръжаващата ни природа. Това ще рече ритъмът, който лежи в основата на живота.

Чрез паневритмичните упражнения ние се свързваме с творческите сили и енергии на Вселената и природата. Ние просто съзнателно изпадаме в резонанс с тези сили. Но възможно ли е това ще запита някой?

Учителят обяснява: "Животът, вложен във всички форми, е един и същ. Той само се развива в тях и различно се проявява." А това ще рече, че животът е универсален принцип, израз на единството и универсалността на законите във вселената. Той е силово поле, което "се разлива във формите и различно се проявява". Това ни подсказва, че ние бихме могли съзнателно да се ползваме от жизнените творчески сили на живота, стига да се приведем в резонанс, т.е. в съзвучие с техния ритъм. Резонанс с положителните му резултати може да се осъществи само чрез съзнателно отношение, движение и упражнения. Движенията при паневритмичните упражнения симулират движение, ритми и вибрации, отговарящи на тези на живата природа. А музиката, която съпътства тези упражнения, настройва съзнанието и предразполага организма към пълно съзвучие със силите на Вселената и природата. Но има и още един момент за постигането на пълнен резонанс; това е подходящото

годишно време. През периода между двете равноденствия - 22 март и 22 септември, природата и цялата биосфера в нея е най-щедра, най-активна с положителните си творчески сили. Затова паневритмичните упражнения се изпълняват в този жизнен и активен период. Затова Учителя казва: "Движенията на паневритмията са извлечени от самата природа. Паневритмията - това е велика всемирна хармония на движенията. При паневритмичните упражнения човек влиза в обмен с жизнените сили на природата. В древните мистични школи паневритмията е била метод за възпитание на всички ученици. В паневритмията всяка линия на движение строго съответства на известни сили на човешкия организъм и на човешкото съзнание и ги събужда към дейност и активност. По този начин паневритмията се явява като стимулатор за извикване към живот на физическите и духовните сили на човека. Думите, тоновете и движенията, така съчетани, упражняват един вид магическо действие върху тялото, мислите, чувствата и волята."

При утринните часове на деня, обаяни от лъчите на изгряващото слънце, обаяни от хармоничните тонове на музиката, вгълбени в себе си, учениците на Учителя П. Дънов изпълняват плавните и красиви движения на паневритмията. Особено силно впечатление прави тази картина сред циркуса на Седемте рилски езера. Величието и пейзажът на околната природа допълва потъналата в тайнственост картина от хора, слънчеви лъчи, музика, движения по хармонични линии, мисъл, отправена към Твореца, и идеи за по-висш добродетелен живот. Тези съкровени мигове, пропити с хармонията на Всемира, Красотата, Мъдростта, Истината и Любовта, като че ли позволяват на хората да се доближат съвсем близо до същ

ността на Бога. И всичко това учениците на Бялото Братство дължат на своя любим, всеотдаен, мъдър и духовно възвисен Учител П. Дънов.

УЧЕНИЕТО - ФИЛОСОФИЯ НА ЖИВОТА

Какво е учението на Учителя Петър Дънов? Дали то е религия, философия, наука, морално-етични напътствия, познания за живота или всичко заедно? Каква връзка има това учение с Христа?

По същина учението на Учителя е наука за живота, така както е дадено от природата и така, както Всевишният ни го е дал. Наука за живота, пропита с вяра към Бога. Затова Учителя формулира своето учение така: "Моето учение е наука и вяра. Същевременно в това учение има философия, пропита с мисли на стари писания и учения." Той казва още: "За да осмисли живота си, човек трябва да си създаде една философия, с която да се съобразява във всички случаи. Той трябва да знае отде иде и къде отива."

Ето защо, задачата на П. Дънов е предимно от практически просветно-възпитателен характер. Не книжни теории и "системи" се стреми той да създаде, а да учи с личен пример, напътствия и пояснения как да се усвои "най-великото изкуство" - изкуството на разумния живот, който носи разрастване на сили, здраве и жизнерадост, пробуждане и усъвършенстване на способностите, живот, който е непрекъсна-

то растене, непрекъснатата младост и който води към истинска социална хармония и висша красота. Той създава и култивира една духовна среда, годна да възприема новото и да го осъществи; едно окултно движение, насочено към реализирането на този повисш разумен живот, предимно по пътя на вътрешното усъвършенстване и превъзпитание на личността; да пробуди в душите стремежа към възвишеното и прекрасното, да даде мощен тласък към самоусъвършенстване, към упорита работа над себе си, към свръхусилие; да помогне за освобождаването на личността от всички ония привични вярвания, мнения, предразсъдъци, навици, които спъват развитието ѝ; да спомогне за изграждането на новия човек; да подпомогне формирането у него на един устойчив и мощен характер - това е грижата и работата на Петър Дънов по отношение на неговите ученици. Работа трудна, изискваща време, за да развие и даде резултати, и при това работа, която може да бъде по силите "само на човек с импонирана духовна мощ и извънредни дарования". (А. Томов).

"Като развива своето учение, Петър Дънов изхожда от духа, основите и началата на истинското християнство и възсъздава Христовото учение в неговия чист вид, както то е проповядвано и разбираемо от Исуса и първите църковни деятели, а освен това го допълва с онова, което Исус "би казал сега", след 2000 години на хората; изяснява онова ново и велико, което иде сега в света чрез живия и непрестанно творещ в душите Христос, проявяващ се във "всичко велико и прекрасно, което се ражда и което иде в Живота". (А. Томов)

Сам Учителя П. Дънов казва: "Аз не искам да ви направя индиферентни към живота. Обаче, искам да ви дам една философия за живота, да мислите право. Моята задача е да събудя в човека свещеното чувст-

во към живота, към Бога, за да вярва в доброто и възвишеното, което е вложено в него. Аз желая да покажа на съвременните религиозни хора в какво се заключава Христовото учение. Не мислете, че ви проповядвам някаква религия. Да ме пази Господ от това. Аз ви проповядвам едно Божествено учение, върху което се основава бъдещият строй."

Въпреки тези ясни формулировки, учението на Учителя като философия остава чуждо на мнозина. Защо е така? Ония, които се надяват да намерят у П. Дънов стройно формирана и изложена религиозно-философска система, ще останат разочаровани. Както всички големи религиозни учители, П. Дънов е човек на дълбокото вътрешно прозрение. Той чувства, вижда и осветява проникновено простата, жива и конкретна истина. (А. Томов)

Не трябва да забравяме, че Учителя Петър Дънов изнася беседите си не пред избрани академици или тесни специалисти. Това е аудитория от цялото общество, представители на всички среди, религиозни общества, различни професии, различно образование, хора на изкуствата, прости и учени, наивни и остроумни, верующи и неверующи, хора, които знаят какво търсят или дезориентирани в живота, хора, израснали духовно и целеустремено, търсеци своето усъвършенстване. Учителя трябва да проникне в това човешко многообразие, да изчисли "бурените" от душите им и да посее Любовта, Мъдростта и Истината, като осигури и тяхното покълване. "В днешното свръхусилие на човечеството за надмогване на злото, разрухата, неразумното и несъвършеното в живота и насочване човешките съдбини към светли бъднини, се чувстват, преди всичко, призовани да работят тъкмо хора на най-висшия идеализъм, тия, в които най-много тлее и пламти Божественият огън на живота. Това са хората, които говорят за Божес-

твената Правда, за Висшата Разумност, за Висшата социална хармония и красота, хората на мистичната мисъл." (А. Томов)

Като има предвид аудиторията, пред която говори, и задачите, които си е поставил, Учителя избира своя своеобразна форма на беседване. Той започва обикновено с цитат от Светото писание (Стар и Нов завет), от които взема една основна идея. Последната заляга като основна нишка в цялата беседа. Но тази основна идея - "нишка" не всякога лесно се проследява. Привидно тя изглежда разкъсана и трудно разбираема. Това идва от обстоятелството, че Учителя се стреми да поддържа будно вниманието на всички свои слушатели. За целта Той перифразира основната идея с примери, случки, анекдоти, алегии и други подобни начини, близки до този или онзи от аудиторията. Учителя като че ли намира най-подходящия пример за мнозина от слушателите си. Той изнася като че ли най-подходящия проблем, който тежи на душите на хората, умело го засяга, загатва, разяснява, вплита в основната нишка на беседата си. В крайна сметка основната идея - "нишка" се възвръща и всички слушатели чувстват, че са съпричастни на идеята, дадена в Светото писание.

Този потаен диалог между Учителя и слушателите се води непринудено, естествено и е толкова желан от всички. Но все пак човек трябва да е малко подготвен за този диалог, трябва да има вътрешно желание и нагласа да приеме Истината. Човек трябва да бъде отчасти запознат с Христовото учение, с неговия първичен вид и възвишен идеализъм. Човек трябва да познава също основите и схващанията на модерния мистицизъм, учението на йогите, модерната теософия и окултизъм. Това е необходимо, защото това са основните градивни елементи, които Учителя използва, за да развие своето учение.

Но не само това лежи в основата на учението на Учителя Петър Дънов. Както споменахме, Той казва: "Моето учение е наука и вяра". Именно постиженията на съвременната наука правят учението му още по-интересно, привлекателно и задълбочено. Учителя Петър Дънов използва върховните постижения на съвременните науки: физика, биология, математика, астрономия, химия, астрология, френология и много други отрасли на науката. Нему не са чужди древните философи и алхимици. Той интерпретира А. Айнщайн, Херман Вайл, Риман и Лобачевски, Лайбниц, Хъкли, Нилс Бор, Макс Борн, Макс Планк и много други учени и философи, като с това прави учението съвместимо и подходящо за настоящия човешки интелект. Чрез познавателния процес на науката, казва Учителя, човек се приближава до същността на живота. Науката, казва Той, е нашият интелектуален контакт с живота и природата. Колкото по-интимно контактуваме с тях, толкова повече се убеждаваме, че животът и природата са величествени, безгранични и неизчерпаеми. Същевременно чувстваме, че не можем да ги завладеем, но можем да ги ползваме за нашето духовно възраждане.

Нека подкрепим тези наши мисли и твърдения на Учителя относно значението на науката с цитати от двама известни учени. А. Айнщайн казва: "Когато нематематик чува за "четиримерното" пространство, той бива обхванат от мистично чувство, подобно на чувството, което събуждат театралните привидения. Въпреки това, няма по-банално твърдение от това, че окръжаващият ни свят представлява четиримерен пространствено-времеви континуум." А Херман Вайл казва: "Математиката в днешно време е по-продуктивна и дееспособна в областта на духовния свят, отколкото музиката или даже отколкото модерните езици".

От своя страна Учителя Петър Дънов дава следната препоръка: "Много наши научни заключения могат да бъдат неверни, благодарение на несъвършенството на нашите сетива. Ето защо задачата на науката е да се освободи от чуждите влияния, да проникне все по-дълбоко в същината на явленията и да даде правилна оценка за тях." Настоящата кратка характеристика може да ни подсказва защо Учителя Петър Дънов остава често неразбиран за мнозинството и някои специални среди. И въпреки това Той остава увлекателен и приобщаващ за всеки, който го е чул и видял.

За да постигне успех в своето дело, за да успее да проникне в човешкия интелект, да убеди ума в Истината, да осъществи проникване на Христовата Любов в сърцата на хората, а духът да се освети от Божествената Мъдрост, Учителя избира всеотдайното търпение и дълговременната дейност. Защото не могат хората да се отърсят мигновено от старите си привички и наслойки, унаследени с векове. Не могат да се освободят от страстите, чувствата и плътските пориви, които ги приравняват с тези на животните. Себелюбието, властолюбието, егоизмът и индивидуализмът господстват властно над хорския характер. Затова, за да се приеме новото, се налага коренен прелом, който може да се осъществи само чрез подходящо възпитание, непоколебима вяра в Бога и много знания за живота. Това желае Учителя да осъществи, затова и първата му писмена творба от 1896 година е названа "Наука и възпитание". Учителя Петър Дънов счита, че макар и трудна, задачата, която си е поставил, може да се осъществи чрез човеколюбие, търпение, Любов, Мъдрост и Истина. Но в края на краищата той казва: "Каквато философия да съществува за живота, тя все пак не е в състояние да го

обясни. Ако не може да го обясни, тя трябва поне да даде методи за правилно живеене."

Макар и да е много трудно, учението и философията на Учителя Петър Дънов ще изложим съкратено, по проблеми, които той е развил в дългата си петдесетгодишна словесна дейност. Тук са засегнати проблемите за сътворението на света, Битие, структурата на света, животът - същност и проява, природата и биосферата, човекът - същност, произход и съдържание и накрая - морално-етичните устои у човека, които могат да му осигурят път към духовно съвършенство.

СЪТВОРЕНИЕТО НА СВЕТА

Проблемът за сътворението на света е занимавал умовете на хората от древни времена. А днес, при възможностите на съвременната астрономия, физика и математика, той е в значителна степен разяснен.

Но това, което най-много озадачава днес учените, е, че тяхното становище значително се приближава до това на древните мислители. Сам Учителя Петър Дънов намира, че това, което е писано в Светото писание, макар и в засекретена форма, е вярно и напълно се покрива с това на учените, които го изразяват с езика на науката. Той казва: "Тържествена е историята за създаването на човека, но Мойсей я предава в проста форма - да бъде от една страна понятна за всички, а от друга страна - скрита за обикновени-

те хора. Философите на древността са говорили различни неща, но трябва да се разбира техният език. Тези философи не са били глупави хора. Дълбочина е имало в тях." Процесът на сътворението на света Учителя формулира по следния начин: "Бог с една вдишка и една издишка създава светове и разрушава светове". Съвременната космология изразява този процес така: "Вселената може да се разглежда като гигантски дишащ организъм, чието вдишване и издишване продължава стотици милиарди години". (Азимов). Издишването днес се нарича "големият взрив" на вселената. Това ще рече, че от състояние на колапс или сингуларност вселената чрез самовзривяване се разпада, т.е. експандира до състоянието на днешното многообразие. След милиарди години вселената ще започне да се свива, да "вдишва", да колапсира до състояние на сингуларност. Този ритъм се преповтаря постоянно, поради което вселената се сравнява с дишащ организъм или с това, че Бог с вдишки и издишки разрушава или създава света. Това многообразие в света явно се изгражда за милиарди години, които в Светото писание (Стария завет) са отразени в дни. Явно, човек трябва да знае да тълкува старозаветните писания и да прави изводи, близки до тези на науката. Учителя казва: "Привилегия за човека е да види онази безкрайна лента на Битието, която датира от създаването му до сега. Той трябва да се върне по лентата на създаването на света и да дойде до първия момент на това създаване; оттук по същата лента ще върви напред, като минава векове, епохи, докато дойде до настоящия момент. Само по този начин той ще има пълна представа и ясна картина за цялото Битие."

Нека направим кратък паралел на описаното в Библията сътворение с това на учените. Ще използваме описанието на физика Сеган, който съкращава

целия процес в течение на двадесет и четири часа. Писанието говори за "първия ден на сътворение", който ден отговаря на "Големия взрив" при колабиралата вселена. Под въздействието на гравитацията свитата до неимоверност материя на цялата вселена се самовзривява при много висока температура. Именно в този момент "Бог казал: да бъде светлина... и станало вечер и станало утро - ден първи". Високата температура, при която изпада материята, безспорно ще излъчва заслепяваща светлина, която е характерна за първия момент на сътворението.

Зараждането на структурата на вселената, т.е. на небесните тела и слънчевата система става през "втория ден на сътворението, когато Бог създал твърдта и разлъчил с нея водата от водата". Учените продължават да следят действието на гравитацията, която е оформила отделни материални маси, т.е. небесните тела, включително Млечния път.

"Третият ден" се характеризира с това, че Бог "рекъл земята да произвежда всички видове растения". Този период отговаря според учените на момента, когато натрупалият се кислород в атмосферата на земята е вече защитник за растенията от смъртоносните късовълнови светлинни лъчи. (21 процента кислород). Така земята се покрива с растителност.

"Четвъртият ден на сътворението" е характерен с появата на "гадини одушевени и птици, които летят над земята". Това е периодът, в който се появяват земноводните, влечугите и птиците.

В "петия ден" се появяват вече и бозайниците. Следва "шестият ден", в който Бог рекъл да направи човека, т.е. разумното, по образ и подобие Свое. Учените също намират, че в последния период на сътворението се появява хомосапиенс -човекът. Това е периодът на появилата се мисъл, езици,расови

различия, труда за обработване на земята и най-последно съвременната цивилизация.

Това "вдишване и издишване на Вселената" Учителя Петър Дънов идентифицира с периодите на инволюцията и еволюцията на света. Според него инволюцията е процесът на експанзията. Това е периодът, при който Единицата, Първичното начало, колабиралата материя изпада в състояние на раздробяване, изграждане на многообразието на материалния свят. Това е периодът, при който Цялото-Бог, се изявява чрез частите. Сингуларността-единението преминава във фаза на индивидуалност.

При еволюцията имаме обратния процес, т.е. от индивидуалност, многообразие се преминава към единение, сливане в една общност; частите се обединяват в първичното Цяло, дребното отива към голямото; това е процесът на осъзнаване на своя произход, на съзряване. Учителя формулира този процес така: "Значи, в еволюционния процес имаме отиване от малките към големите неща, а в инволюционния процес имаме точно обратното - отиване от голямото, от великото към малкото... В еволюционния процес Духът изучава отношението на малкото към голямото, а в инволюционния процес той изучава отношението на великото към малкото."

Учителя счита, че сътворението на света е отразено като формула в началните редове на евангелието на Йоанна: "В началото бе словото и Словото бе у Бога, и Словото бе Бог". Преведен, казва Учителя, този стих на съвременна логическа мисъл означава: проява, връзка и причина. "В началото бе Словото" означава проява на нещата; и Словото бе у Бога" - връзка между нещата; и накрая "и Словото бе Бог" - причина на нещата.

Знаем, че при старите мислители понятието "Слово" означава творческия елемент в света. Оттук след-

ва, че "В началото бе Словото" ще рече, че в начало Бог сътвори света. А изразът "Словото бе у Бога" - всичко е свързано с едно начало, в едно единство. Накрая "Словото бе Бог" ще рече, че нещата или светът имат един-единствен произход, една-единствена причина, един Творец. Този текст съдържа в себе си и трите универсални принципа: Единство, универсалност и аналогия, които Учителя Петър Дънов използва в тълкуването на проблемите, засегнати в беседите му.

НЕИЗВЕСТНОТО НАЧАЛО-БОГ

Проблемът за Бога е дискутиран от човека от незапомнени времена. Този проблем и сега стои, от мнозина отхвърлен, недоказан или неизяснен. Но съвременната наука ни подсказва, че светът е единен, че той може да се разглежда като "дишащ организъм", че всичко произхожда от едно начало, което ние обозначаваме като Бог, Господ, Всевишния, Първопричината, Абсолютното, а в различните религиозни общества и религии - с най-различни имена. Грешката на хората е, че те искат да дадат някаква форма, някакъв образ на Бога, а това е невъзможно. Ето защо Учителя Петър Дънов казва: "Хората искат да дадат някаква форма на Бога, но питам каква форма може да се даде на светлината? Светлината сама създава формите. Бог е Същина, Която не се доказва. Той е вън от всякакви доказателства. Бог е Същество извън времето и пространството, извън

съзнанието, извън живота, извън всякаква интелигентност на хората и т.н. Бог е извън времето и пространството, но същевременно съдържа в себе си времето и пространството; Той е извън живота, но съдържа в себе си живота. Той е извън съзнанието, но съдържа в себе си съзнанието. Той е извън интелигентността, но съдържа в себе си интелигентността. Бог създаде всички форми, но Той сам няма абсолютно никаква форма. Значи, в света няма по-голям от Бога, но няма и по-малък от Бога. Бог се намира и в двете крайности - по-голямо Същество от Бога няма и по-малко Същество от Него няма. Когато искате да разглеждате известни идеи в тяхната същина, разглеждайте ги, когато растат. Когато искате да разглеждате силата, която съдържа в себе си, разглеждайте ги като семена. Сам Бог не може да се прояви в своята целокупност. Как може Великото да се прояви в малкото? Частичното проявление на Бога е невъзможно. Проявлението на Бога в цялото човечество пак не изяснява Неговата целокупност. Тази е причината, дето хората имат ограничено, непълно, смътно понятие за Бога."

Твърденията на Учителя по отношение същността на Бога ни се струват на пръв поглед парадоксални. Това "извън" трябва да отнесем само за тримерния физически свят, който е ограничен и не ни дава съществени данни за духовния свят. Затова Учителя допълва: "Разликата между физическия и духовния свят седи в следното: физическият свят се отличава с външно разнообразие, а вътрешно - с еднообразие; духовният свят - обратно: той се отличава с външно еднообразие, а вътрешно - с разнообразие. И двата закона - и еднообразието и разнообразието, се срещат в природата. Те се допълват един друг." И действително, физическият свят вътрешно е еднообразен, тъй като материята е изградена от една или няколко

елементарни частици (електрон, протон и неутрон) или даже само от един вид - кварка. Духовният свят външно е еднообразен, подобно на едно семенце, което обаче в себе си съдържа кодирано цялото разнообразие на органичната форма, която ще израсне от него.

Съществуването на едно първично начало, на едно първично "цяло" на един първичен източник за света ни подсказва и науката. Видяхме, че вселената се е създала чрез "големия взрив" на първичното колапсово състояние на материята, т.е. от състоянието на сингуларност. Това първично начало, което теоретично можем да схванем като нещо съществено само за себе си, изгражда при експанзията разнообразието на света. За един-единствен първоизточник на нещата ни говорят алгебрата и геометрията. Поредината на числата в алгебрата започва от единицата, която е своеобразна стойност, нямаща равна на себе си. Тримерното пространство и формите се изграждат от точката, която няма измерение и е нещо въображаемо. Когато точката получи импулс, а с това и движение, тя изгражда правата линия, плоскостта и обемните форми, т.е. формите на първо, второ и трето измерение.

По същия начин трябва да си представим Бог, който не можем да възприемем като форма и сила; но като идея, която трябва да сравним аналогично с тези представи от точката, единицата и първичната форма на материята.

Но идеята на Бога е свързана и с чувството ни за безкрайността. Например числовият ред е безкраен, безкрайни са и измеренията на формите, безкрайно е времето. Х. Вайл казва: "Остават ни два въпроса към проблема за безкрайността, чрез които ние можем да фиксираме местата на безкрайността, както и откриването на философските парадокси."

"Някои казват, че Господ е на небето. Къде е това небе? - На небето е Той." Но това небе прониква всинца ни. Това небе прониква всичко. А казва Писанието, че в началото Бог създаде небето и земята. Небето държи земята. То е направено от такива сили, които държат целия космос. Те не са горе над нас, те са навсякъде - вътре в нас и под нас, и над нас. Ние сме в небето. А в деня, в който ние съзнаем, че в него живеем, нашият Отец на Любовта ще ни се усмихне и всички цветя ще ни се усмихнат, и животните ще ни проговорят."

Как да си разясним мисълта на Учителя? Ще си послужим с космологичната картина, която ни дава А. Азимов: "На повърхността на земята трябва да си представим като двумерно тяло, огънато в трето измерение, а вселената - като тримерно тяло, огънато в четвърто измерение. Ние сме прикрепени към тримерното тяло и не можем да го напуснем чрез четвъртото измерение, тъй като вселената се разширява спираловидно, та в каквато посока да пътуваме в нея, няма да достигнем края ѝ. Ако се движим в обратна посока на светлината, ще се движим по спиралата навътре, докато вселената се свива, а обратното - навън, докато вселената се разширява. Поради това, ние неизменно си оставаме вътре във вселената, независимо в каква посока се движим, без да достигнем края. Тъй като всяка най-малка частица от вселената непрестанно се облива от гравитационни вълни, електромагнитни вълни и неутрино, то при опит да напуснем границите на вселената ние ставаме фокус на тези полета, а с това разширяваме самата вселена. Ние носим вселената непрестанно със себе си и тя няма край, въпреки че е крайна." Тази мисъл именно Учителя синтезира така: "Ние сме все в небето, то е над нас, под нас, вътре в нас, то е навсякъде."

Поради неспособността си да възприемем даже съществуващата вселена, която е триизмерна, трудно може да си помислим, че сме способни да си представим Бога като нещо над всичко и във всичко. Учителя твърди: "Бог нито се създава, нито се разрушава. Който се е опитвал да разсъждава върху въпроса, той е загубвал съзнанието си. Не само за произхода за Бога не може да се говори, но ако човек се опита да разисква върху своя произход, непременно ще загуби съзнанието си и ще заспи. Бог създава нещата, но Него никой не Го е създал. Затова именно Той е абсолютно реален. Всяко нещо, което е създадено, е относително реално." Айнщайн също така доказва относителната реалност на физическите форми и явления.

Учителя обяснява: "Ние искаме най-напред да схванем какво нещо е бог в Своята необятност. Досега нито един адепт, нито един Учител, нито един ангел, не е могъл да определи какво нещо е Бог. През хиляди векове, през цялата вечност никога няма да го узнаете. Този Великият, Абсолютният, Безграничният Бог, Той ще остане една велика загадка за всякога."

Тази проста и ясна трактовка, която ни дава Учителя за Бога, се потвърждава, както изтъкнахме, от съвременната наука. Безкрайното и неизвестното, малкото и голямото, нищото и нещото, абсолютно и вечното, цялото и частите са все атрибути на Бога, които по същина не можем да осъзнаем. А щом е така, едва ли трябва да се надяваме, че ще разгадаем някога същността на Бога. Може ли частите да опознаят тялото? Не може! Защото за да го осъзнаят, трябва да излязат извън него. Но в момента, когато частта излезе извън цялото, тя спира да съществува, тя загива и не функционира. Така е и с нас. Но ако не можем да осъзнаем Абсолютното, Безкрайно-

то, Вечното, Първоизточника, Бога, то ние може по аналогия да го опознаем и почувстваме. Всички негови изяви, цялото разнообразие в света и вселената, цялата хармония, която оформя нещата, целенасочеността и разумността, Любовта, Мъдростта и Истината, които се крият в явленията, подсказват за Неговата пълнота, величие и мощ. За нас остава само едно: щом като почувстваме Неговото присъствие в цялото многообразие, да вярваме в Неговото съществуване, да се стремим съзнателно да се влеем в разумността на света и да изпълняваме разумните закони, които градят както нас, така и света.

СТРУКТУРАТА НА СВЕТА

Хомогенен ли е светът или съществува послонност, градация на явленията и състоянията. Науката за степените и измеренията ни подсказва, че извън физическата форма на живота трябва да има и силова такава, духовна или идейна сфера, която по аналогия и същност дублира физическата. Ето как се стига до въпроса за съществуването на духовен свят. Учителя Петър Дънов казва: "Съставите ли си ясна представа за физическия свят, вие ще имате представа и за духовния свят, така също и за Божествения. Тези светове представляват три опорни точки за човека и Битието."

За относителността на физическия свят говорят и изтъкнати учени. Айнщайн с теорията за относителността опроверга простата ни представа за физичес-

кия свят. Той подсказва, че сетивата могат да ни заблуждават и с това всичко е относително, а в много случаи само наше въображение. М. Борн твърди: "За един обикновен, необразован човек реалността е това, което той чувства и възприема. Такова отношение се нарича наивен реализъм. Болшинството хора остават с тази представа и наглася през целия си живот, дори и след като научат да различават субективните си преживявания от обективните възприятия на нещата вън от тях. Става ми ясно, че всъщност всичко е субективно; всичко, без изключение."

Учителя казва: "Мнозина питат има ли друг живот освен този на земята. Има друг свят, разбира се, много светове има, но това са степени на съзнанието. Спрете вниманието си върху съзнанието на мравките, на рибите, на птиците, на млекопитаещите, на човека и на ангелите, за да видите какво голямо разнообразие се крие в техния поглед и разбиране за живота." М. Борн има следното отношение по този въпрос: "Съвременните материалисти обявяват тези (окултни) учения за "идеалистически". През XIX век водещите представители разглеждат този проблем като наивен реализъм: материята е първична, съзнанието - едно от нейните прояви. Този "механичен материализъм", обаче, трудно се съгласува с резултатите на бързо развиващата се физика, а тъкмо тази наука замени примитивните представи за "материя - вещество" с поле, а в крайна сметка с по-абстрактни идеи."

"Физическият свят представлява сянка, казва П. Дънов, на нещата, а духовният и умственият - тяхната реалност. Физическият свят е външната форма на предметите, той минава през различни промени; духовният свят е съдържанието, а умственият или Божественият свят е смисълът на нещата."

Тази мисъл на Учителя, изразена с езика на измеренията, звучи така: измеренията, които напълно съзнаваме, т.е., които сме способни да видим проявени, ни изглеждат външни, обективни. Такива са височината, дължината и ширината. Тези, които още ни отбягват, но които ние започваме да осъзнаваме, като например четвъртото и петото измерение, ни се струват вътрешни, субективни, придаващи на веществото свойства. От горното произлиза, че различните светове не съществуват отделно един от друг, както ние сме склонни да си ги представяме. Те ни се представят такива поради нашето ограничение. Науката за измеренията ни дава даже представа как върви градацията на нещата при тяхното състояние в различните светове: "Трето, четвърто, пето и т.н. измерения, съществуват едновременно. Изчезването на едно тяло от дадено измерение не засяга ни най-малко по-висшето тяло, което му съответства. Ако изчезне сечението на куба, което е плоскостта, не значи, че кубът не може да съществува без неговата проекция. Следователно, процесът на създаването, творението, върви от горе надолу." (Нуаркарм)

И тук Учителя казва: "Когато безкрайното Начало или безкрайният свят се е ограничил, се е създал обективният Божествен свят. А от обективния Божествен свят се е създал субективният, т.е. вътрешният човешки свят. От субективния или вътрешния свят на човека се е създал сегашният обективен или външен свят."

Това снижаване на висшето към нисшето, от духовното към физическото не означава, че те са на различни "места". Това са състояния, както казва Учителя. Когато водата променя агрегатните си състояния (лед, течност и пара), не означава, че тя като вещество променя пространството, в което се намира. Това са само аналогични състояния при различно

изявени качества. Затова и Петър Дънов казва: "Това, което става на физическия свят, по аналогия става и в духовния свят. Всеки процес, който става на земята, едновременно става и на небето. И обратно - всеки процес, който става на небето, става на земята."

Тази аналогичност или взаимоотношаност на състоянията и световите наблюдаваме и в света на елементарните материални форми - микрочастиците. Известно е, че в този микросвят има две състояния, които са взаимно обвързани и неразделни. При експерименталното получаване на дадена елементарна материална частица моментално се заражда и нейната античастица, нейният двойник. Оттук физиците говорят за съществуването на материята и антиматерията, за вселената и антивселената. В този контекст на виждане Учителя още през 1928 година казва: "Зад материалната вселена, която ние познаваме, има друга вселена, създадена от по-ефирни същества, от по-ефирни слънца, недостъпни за очите ни". И по-нататък: "Физическия свят е проявеният свят, а духовният свят е непроявеният. Като казвам "непроявения", то не значи, че всъщност той не съществува, а само че той не се е оформил за нашите чувства и за нашето понятие. Той е извън нашите чувства и ние го наричаме духовен. И този духовен свят е причина за всичко, което става на земята." Явно, че светът като Цяло е едно динамично единство от различни състояния на нещата, от различни проекции на същите в различните измерения, едно динамично творение на Първоизточника. Затова "твърдата материя символизира физическия свят, течната символизира астралния свят, въздухообразната - умствения свят, а светлината - причинния свят. Четири свята - четири състояния на материята. Затова докато живее на земята, в материалния свят, човек има въз-

можност да се движи най-много в три измерения. Влезе ли в духовния свят, той се движи в четири, в пет и повече измерения. Затова именно духовният живот мъчно се поддава на описание. Човешкият език не е в състояние да предаде това, което духовният човек притежава. Духовният свят е около нас, както и физическият. И двата свята се намират на едно и също място, но за да ги разбира, човек трябва да има съответни органи. Физическият свят е създаден по подобие на духовния. Духовният свят представлява реалност по форма, съдържание и по смисъл. Физическият свят е реален само по форма. За да се влезе в духовния свят, човек трябва да расте по дух и мъдрост. Колкото и да се говори на хората за духовния свят, те ще го разберат, когато се вгълбят в себе си. Да се вгълбиш, т.е. да влезеш в себе си, това значи излизане от физическия свят и влизане в духовния, или да излезеш от дома си и да отидеш в природата. Главният процес в духовния свят е процесът на разширението, а във физическия свят - процесът на сгъстяването, вследствие на което между съществата на този свят се предизвиква голямо налягане. Ако влезеш в едно общество на духовния свят, ти можеш да минеш през всички фази на духовния живот и там да спреш. Това нещо не се допуска на земята. На земята всички неща са разпределени и всеки заема толкова, колкото му се пада. Във физическия свят има граници, а в духовния - няма; ти можеш да минаваш през всички места, за да се разширяваш. Физическият свят подразбира частите, Божественият свят - цялото. Тази е причината, поради която физическият свят представлява отражение на Божествения. Духовният свят пък е връзката между тия два свята. Днес хората отделят физическия свят от духовния и ги разглеждат отделно. Всъщност, един живот съществува. Физическият живот е проява на ду-

ховния, но не е отделен от него. Физическият живот се определя от разбиранията на хората. Къде е духовният живот? Да се задава такъв въпрос е все едно някое малко животно да пита къде живее човекът. Дето е животното, там е и човекът, но понеже разбиранията на животното са много ограничени по съзнание, то се намира далеч от хората. Светът, в който живеят всички същества, е грандиозен; той не се заключава само в това, което виждаме."

В заключение ще дадем степените на отделните сфери на света. "Ангелите живеят в така наречения "петоизмерен свят", в света на петте измерения. Ние живеем в един свят от три измерения; духовете пък, т.е. тия от хората, които заминават за другия свят, живеят в света на четирите измерения. Днес няма автори, които да се писали по този въпрос." (Учителя 1925 г.)

Следователно, третото измерение е това на физическия свят. Четвъртото измерение е света на астралния свят, т.е. на духовете на хората. Петото измерение е измерението на менталния свят, света на ангелите. Шестото измерение е това на причинния свят, света на съвършените духове.

ЖИВОТЪТ И НЕГОВАТА СЪЩНОСТ.

Въпросът за живота и неговата същност е вълнувал човека през цялото негово съществуване. От гледна точка на науката този въпрос също така не е окончателно решен. Дали животът е специфичен за

отделните живи форми или е едно силово поле, което се изявява според развитието на формите?

"Животът, вложен във всички форми, е един и същ. Той само се разлива в тях и различно се изпълзва. Неделим и единен е животът, затова го наричаме "Божествен" - казва Учителя Петър Дънов. Като изучаваме живота, виждаме, че във всички живи същества има нещо общо, нещо еднообразно. В общия, обикновения живот растенията, животните и човекът не се различават много. Първоначално, т.е. след поникването на растението или след раждането на животното и човека всички те се стремят към храна. Във всички живи същества е вложен стремежът да растат, да се развиват, следствие на което си приличат. Те се намират в живота на еднообразието. Дойдат ли, обаче, до известно място, те започват да се разделят. Всяко живо същество поема своя път на стремеж, на разбиране, по което се отличава от другите. Тук се вижда голямото разнообразие на живота. Колкото по-разнообразен е животът външно и вътрешно, толкова повече Божественото се проявява. Божественото внася разнообразие. Разликата между растението, животното и човека се заключава главно в измерението, в което живее. Растението живее в едноизмерния свят, животното живее в двумерния свят, а човекът - в тримерния свят. Животът няма никакъв произход. Той има начало, но началото не е произход. Когато кажем, че водата извира от някакъв извор, изворът е само начало на тази вода, но той не е нейният произход; там тя се появява. Къде се образува животът това никой не знае. Даже и най-великите умове, даже и най-великите Учители не знаят нищо за произхода на живота. Това е една загадка. Що се отнася до същината на живота, това е въпрос, който никога няма да разрешите. Да разрешите същината на живота означава да разберете как-

во представлява Бог в Своята пълнота. Животът представлява усилие на духа да се прояви във външния свят, към периферията. Следователно, когато Духът се проявява на периферията и започва своята работа, ние казваме, че животът се изразява в своето елементарно състояние. Значи, животът е плод на усилията на душата и духа. Докато не познава живота, човек не може да познава нито душата, нито духа. Под думата "живот" разбираме общата, целокупната душа, която функционира в живота на природата. На математически език казано: нашите души представляват удове (органи) или части на великата душа, т.е. те са нейно дихание. Душата е велико звено в природата. Тя крие в себе си велики тайни. Дойдете ли до душата, за нея ще имате такова понятие, каквото за Бога. Единственото ценно нещо в човека, това е неговата душа. Душата и природата са две фази на Битието. Природата дава материята, а душата обработва, съгражда този материал. Животът е най-великото благо, което човек познава. И всички други блага се познават само чрез живота. Ритмусът е първото движение на живота. Второто движение е разумността в живота. Животът е разумното движение на Словото. Животът не може да бъде нито физически, нито духовен сам по себе си; няма само една форма, но безброй форми и то толкова много, че и ангелите не знаят колко са. Невъобразими са формите на живота и то една от друга по-красиви. Всеки има само един момент, в който може да схване реалността. Щом схване реалността, човек минава от едно състояние в друго. Защо живеем? За да схванем реалния лъч на живота и да минем от едно състояние в друго. Казва някой, че животът произлиза от Бога. Не, Бог се проявява в живота, а всъщност животът е атрибут на Бога. Животът е произлязъл от целокупността на нещата. За да се проя-

ви великият принцип на живота, той трябва да приеме каквато и да е форма, съответна на неговия стремеж и неговото движение. Под "движение" и "стремеж" подразбирам две различни идеи: стремежът е вътрешният разумен подтик, а движението - това е физическата страна на нещата. И така, общият център, през който минава животът, се намира навсякъде. Засега ние знаем само живота на периферията, а какво представлява истинският живот в центъра, това не знаем. Това е велика тайна в природата." Учителя тук подсказва, че животът е атрибут на Бога и затова неговият център е навсякъде, както сам Бог присъства навсякъде и всякога.

"Вашето Битие е извън времето и пространството. Човешката душа в това състояние е просъществувала милиарди години в недрата на Божественото Съзнание, но тогавашният неин живот е бил от друго естество: тя е била индивидуализирана, не е познавала отделния живот, индивидуалния живот; тя е живяла в съзерцание на Божествената близост в дремещо състояние. Но сега със своето събуждане тя дохожда да учи вътрешния смисъл на тоя живот, на индивидуалния живот; да придобие своя собствен, безсмъртен живот и да стане гражданин на небето със специални права и задължения. Светът, целият космос е създаден, за да се прояви животът. Във всички светове има живот. Животът на земята не е от най-високите, но има живот, който седи по-долу от земния. Ние сме едва в предградието на великия живот. За Божественото съзнание животът е един, той не може да се дели на минал, сегашен и бъдещ. Който живее в ограниченото човешко съзнание, само той дели живота на минал, сегашен и бъдещ. Той дели времето на ден и нощ, той говори за изгрев и залез на слънцето, той говори за раждане и умиране, които уподобява на изгрева и залеза на слънцето. Каква е

крайната цел на живота? Намиране на Истината. Пътят към Истината води до изпитания, към радост и скърби. Който се домогне до философията на живота, никога няма да изпада в противоречия. Защо трябва да живеем? На този въпрос окултната наука отговаря така: ние още не живеем истинския живот, но когато го изживяваме, ние живеем, за да се изяви Божественото Съвършенство. Следователно, съществата достигат до своя краен предел на развитие, всичката творческа енергия във вселената се разкапва, всичко това се връща в Бога и тогава се заражда нова вселена, за да се прояви Божественото Съвършенство в нова форма."

"Какво всъщност е смъртта? Умиращ на земята - раждаш се на онзи свят. Раждаш се на земята - умираш на онзи свят. Смърт ли е това? Промяна на състоянията. Значи, човек едновременно умира и се ражда, т.е. умира за един свят, ражда се за друг. Всичко това говори, че в живота има постоянна промяна, нищо статично, неизменно няма. И Духовният свят, който е организиран, се мени външно, но вътрешно съществените му части са неизменни. Смъртта не изменя човека, тя само го ограничава и всичко в него става потенциално. Философията на живота се заключава в слизането и качването. Важно е човек да знае как да слиза и как да се качва. При слизането си на земята човек постепенно се сгъстява, след което отново се разрежда, минава през планетите и се връща там, отдето е дошъл. Това наричат хората "смърт", а ние го наричаме заминаване."

Явно е, че животът като Божествена изява ще си остане вечно съществуващ, тъй като и Първоизточникът му е безсмъртен. Само формите, в които се изявява животът, се менят, тъй като те се развиват и усъвършенстват.

ПРИРОДАТА

Природата като съвкупност от закономерности, принципи и сили в своята си изява представлява едно екологично единство. Човекът с физическата си част е рожба на природните закони. Целият бит, обществен ред, наука и прогрес дължим на природата. Ние, хората, всъщност не сме създали нищо тук на физическия свят. Всичко, което притежаваме, дължим на самата природа или сме преоткрили от нея и пригодили за наша услуга. Нашият дух се материализира на физическото поле, за да набира опит. Но въпреки всичко, природата крие от нас самата си същност, макар че нашите научни открития са навлезли дълбоко в недрата ѝ.

"Природата постоянно ни говори. Всеки момент, всеки час, всеки ден тя сменя своите картини, променя гамите на своите песни. И в това велико разнообразие тя открива тайните на Битието за оня, който знае да чете от нейната книга, говори Учителя Петър Дънов. И така, новото учение казва, че природата е жива и разумна. Мнозина се усмихват на това и казват, че ние трябва да подчиним природата, да станем нейни господари. Там е нещастieto на хората да смятат, че могат да подчинят природата, а това е невъзможно... Не е въпрос да подчиним природата, а да я изучаваме и да влезем във връзка с нейните закони, и да бъдем в съгласие с нея. Не, природата никой не може да завладее. Природата представлява Божественото тяло. Следователно, Бог никога

няма да остави някой да завладее тялото Му и да се разполага с него, както си иска."

Но все пак, по кой начин бихме могли да изучаваме природата, да влезем във връзка с нейните закони и да бъдем в съгласие с нея? Най-дълбоко са проникнали в тайните на природата математиката, физиката и космологията. В помощ на тези науки идва философията, която обобщава откритията и ги обединява в едно цяло.

Щом като природата представлява Божественото тяло, тя трябва да съхранява в себе си най-съществените закони, принципи и явления, които могат да ни разкрият сътворението на света и неговата структура, живота като принцип, законите на материализацията и дематериализацията, т.е. инволюцията и еволюцията до самата сингулярност и т.н. Оттук следва, че в основата на нейната същност ще открием законите, които лежат в основата на съвременните науки: математика, физика, биология. Също така в нея и чрез нея можем да разкрием тайните на светлината, музиката и други явления. Ще трябва чрез нея да разгадаем тайните на човешката същност, дух, душа, мисъл, ум, сърце и т.н., тъй като ние, като биологически форми, се извяваме чрез нея и съществуваме като част от нея.

В беседите си Учителя Петър Дънов използва математиката, за да ни изясни достъпно висши природни закони. Той казва: "От окултно гледище числата представляват висши, разумни същества с идеи и знания. Всяко число представлява същество от най-горна еволюция, но според законите колкото по-възвишено е съществото, което слиза на земята, толкова повече се смалява. Затова единицата, която в Божествения свят е от най-висша йерархия, на земята е най-малката. Когато слиза на земята, единицата постепенно губи своята интелигентност, своята сила и

своя обем, смалява се до точка. Като точка единицата се превръща в център на кръга. Тъй щото, когато някой се съзнава като човек, той трябва да се смалява, да стане център на кръга, т.е. център на един специален живот. Втората йерархия същества, които се изявяват на земята в числото две, идват в помощ на единицата. Тя сама не е в състояние да си помогне, понеже се е превърнала в център. Втората йерархия има за цел да посочи на единицата пътя, по който тя може да се развива. Значи, числото две е пътят, който помага за развитието на съществата. Който иска да знае пътя на своето развитие, той трябва да разбере числото две. Като влезе в числото две, той веднага се поляризира. В единицата има вътрешна светлина, но не и външна. При числото две се явяват два центъра, следствие на което между съществата се явява борба. Числото три, например, означава законите, на които се подчинява първичният син, т.е. Божественото или Аз-ът в човека. Числото шест означава отношението между духовете. Числото девет показва законите, на които трябва да се подчинява човекът. Двойката представлява Великия Божествен Дух, който създава. Петорката е майката на човека. Единицата е първият, Божествен принцип, който създава всичко в света. Четворката представлява отношенията между ангелите, а седморката - между хората."

Докато алгебрата със своя числов ред ни подсказва вътрешната същност на нещата, геометрията разкрива външната страна на живота и природата. Геометрията разкрива йерархиите и степените, които трябва да преминем по пътя на нашето съвършенство. Затова Учителя казва: "Математиката има своя външна страна - това е геометрията. Всички геометрични фигури съществуват в природата. Следователно, геометрията е езикът на математиката. Ако един

математик не може да превърне своите математически величини в геометрични фигури, той нищо не разбира от математика. Кръгът представлява идеалния свят за първото измерение. Кубът представлява идеалния свят за второто измерение. Тесарактът представлява идеалния свят за третото измерение. Тесарактът е ограничен от осем куба. Той не може да се нарисува, т.е. не може да се сложи на плоскост. Както плоскостта е граница на куба, така и кубът е граница на тесаракта. Абсолютната мярка, с която определяме живота, не седи в едномерния, нито в двумерния, нито в тримерния свят. Тя седи в четиримерния свят - света на четвъртото измерение... Светът на четвъртото измерение е хармоничен. Там никакви престъпления не могат да станат, защото този свят е с обли, кръгли сенки. Движението на четвъртото измерение е движение навътре. До трето измерение всички движения са навън, в тях има разширение. Щом дадено тяло достигне своя краен предел на разширение, в него започва един вътрешен процес на вгълбяване, при което всички сили отиват към центъра, отдето са излезли. Зреенето на плодовете спада към четвъртото измерение. Тогава силовите линии се обръщат към семката, от която са образувани. Значи става смаляване на предмета.

"Триъгълникът представлява съзнателния живот на човека, т.е. пътя на душата в Божествения свят. Четириъгълникът означава слизането на душата в материалния свят, дето изучава законите на развитието. Квадратът е място за борба. Тук човешката душа се намира в два полюса. Квадратът означава още и семейството: бащата, майката, синът и дъщерята. Той представлява завършената форма на дома, на семейството. Петоъгълникът представлява правила,

закони и методи, по които обществото може да се ръководи. Пентаграмата има пет малки триъгълника и един петоъгълник в средата, обърнат с върха нагоре. Там човек всякога ще се намира в противоречие с Божествения свят в себе си. Вие не можете да бъдете едновременно в хармония с Божествения свят и физическия свят. Човек не може да угоди едновременно и на физическия, и на Божествения свят. Щом искаш да угодиш на Божествения свят, ще обърнеш пентаграмата с върха нагоре. Шестоъгълникът има знака на Соломона и в него има преплетени триъгълници, но той се отнася до макрокосмоса, докато пентаграмата се отнася до човешкия живот. Да търсиш квадратурата на кръга означава да се домогнеш до ония възможности, които съдържа кръгът. В квадрата, като четириъгълник, се крие Питагоровото учение, защото Питагор се занимава с числата от едно до четири."

Нека дадем пример от физиката, която Учителя Петър Дънов също така умело използва за обясняване на природните закони и явления: "Материята има форми, но силата няма форма. Тогава как може силата, която не е материална, да има допирни точки с това, което е материално? С този въпрос от хиляди години насам са се занимавали най-видни философи от Индия, Египет, Сирия, Вавилон, Палестина, също и съвременните учени са се занимавали, но той още не е разяснен." Това Учителя изказва в 1924 година. Днес науката идва до заключението, че материята всъщност е сгъстена енергия, т.е. силов възел на енергията, каквито всъщност са микрочастиците на материята. С това материята и силите, енергиите се преливат едни в други. Това човечеството

доказа чрез сътворението на атомната бомба. А Учителя допълва: "Трансформирането на енергиите подразбира разумност. Смяната на енергиите, трансформирането на енергиите, сгъстяването и разширяването на енергиите, това са форми на един разумен живот извън човешкия. Ето, изучавайте теорията на Айнщайн. Тя е научна теория. Според нея всичко е в движение, но не по права линия, както сте учили, а по крива линия. Няма движение по права линия."

"Голямото трябва да се смалява, за да бъде достъпно; малкото трябва да расте и да се уголемява, за да се познае и изучи. Великите неща се смаляват, а малките растат и се увеличават. Ето защо вселената ни се изяснява по пътя на смаляването, а ние я изучаваме по пътя на увеличаването. В математиката, тук на земята, частта не може да бъде равна на цялото. Но в окултната наука, в окултната математика, обаче, има друго твърдение: всяка част е равна на своето цяло и всяко цяло е равно на своята част. Невъзможно е човек да има образ за нещо, което не съществува. По отношение на Битието всяко нещо е реално. Ние казваме, че това или онова е илюзия, но по отношение на Битието никакви илюзии не съществуват. Материята представлява външните пособия, чрез които духът си служи... Без материя духът не може да се прояви на физическия свят."

Тези мисли са примери как Учителя Петър Дънов използва съвременните науки, за да изясни и ни представи скритите за нас закони на духовния свят.

СВЕТЛИНАТА И ПРИРОДАТА

Колкото и банална на пръв поглед, тази вълшебница на физическия свят остава все още неизяснена и непозната. Всеки знае, че без светлината животът на земята е немислим. Чрез светлината опознаваме света. Липсва ли светлината, не можем ли да я възприемем, физическият свят изчезва за нас. На нея дължим видимото разнообразие на света и чудния свят на багрите. Светлината е животът на света. "Светлината е свещеният огън на природата. Тя чертае границите на предметите и ги прави достъпни за човека. И така, силата на човека зависи от знанието, което има като свещен огън. Човешките мисли, чувства и постъпки са форми, чрез които свещеният огън се изявява. Хората мислят, че разбират какво нещо е светлината. Наистина, те познават светлината на слънцето, която се трансформира при преминаването си през земята. Какво нещо е светлината, която излиза направо от Слънцето, те не знаят. Светлината, която достига до очите ни, е сянка на онази светлина, която излиза от Слънцето, преди да дойде до нас, твърди Учителя Петър Дънов."

Действително, че светлината по същество е невидима за нас. Тя става осезаема за очите ни след взаимодействието си с материята (ретината на окото или предметите в природата). Затова небето е непрогледно тъмно, въпреки че е пронизано от лъчите на милиардите слънца, звезди и галактики.

"Когато човек казва, че вижда нещата, това не е нищо друго, освен възприемането на отражението на светлината. В този смисъл човек вижда много малко. Той възприема само няколко светлинни лъча, които влизат направо в очите му, получава някакви

външни впечатления и казва, че вижда света. Това още не е истинското виждане."

Всъщност, човешкото око възприема само една октава лъчисти трептения от известните на науката около 50 октави такива лъчения. Независимо от това лъчистите трептения се видоизменят при взаимодействието си с материалните частици на космоса, с електромагнитните излъчвания на небесните тела и с всевластващата във вселената гравитация. Затова Учителя наемква, че "енергията, която излиза от Слънцето, докато дойде до земята, претърпява ред трансформации и най-после се проявява като светлина, която ние възприемаме чрез очите си." Но има и друго: "светлината, която ние възприемаме чрез очите си, не идва от физическото слънце, което поглъща всичката енергия. Нашето слънце черпи силата си от тъмното слънце, а тъмното слънце черпи сила от истинското слънце." И действително днес се търси един невидим източник на енергия, който трябва да лежи в обсега на слънчевата система. Относно самата същност на светлината той казва: "От хиляди години хората виждат, научили са много неща, но едва сега дохождат до разбирането за светлината като трептение, а трептенията - като съвкупност от възможности за проявата на светлината. В светлината има трептения, но те не са светлина; светлината има движение, но движението не е светлина. В пространството няма никаква светлина, обаче светлината се образува на земята (при взаимодействие с материята). Светлината, за която говорим, е физическа, тя се възприема от човешките очи. Трептенията, вибрациите са само носители на светлината."

Взаимодействието на енергиите помежду си и с материята е постоянен процес, който не е изучен още напълно. В това отношение Х. Вайл казва: "Една система никога не е изолирана напълно от околната сре-

да, затова е подложена на постоянни смущения. Когато разделим един светлинен лъч през призмата на Никол, то съдбата на единичните фотони не може да се предскаже." Същият автор продължава: "Това, което искаме да разберем, е защо светлината се емитира само към бъдещето? Процесите в атома, които създават светлинните кванти, могат да бъдат спонтанни или принудителни (експериментални)... Докато спонтанните емисии на светлинните кванти не са симетрични към миналото и бъдещето, то принудителните са симетрични. Следователно, съществуват само спонтанни (естествени) емисии, но не и спонтанни абсорбции. Това е загадка, която подлежи на обяснение."

"Свърже ли се човек със слънцето, казва Учителя, едновременно с това той се свързва с още две слънца - със слънцето на духовния свят и със слънцето на Божествения свят. Онази светлина, която не може да реагира върху нашите очи, се представя като тъмнина за нас, а онази светлина, която реагира върху нашите очи, се представя като светлина. Следователно, нашата светлина за другите същества е тъмнина, а нашата тъмнина, която настъпва вечер, е светлина за по-напредналите същества. Тъй щото, в света всичко е светлина. Писанието казва "Светлината свети в тъмнината и тъмнината я не обвзе". За физическия свят светлината е едно нещо, а за духовния - друго. Колкото се качвате по-високо, понятието ви за светлината се разширява. За състава на бялата светлина Учителя казва: "Всъщност, дъгата се състои не от седем, а от десет краски: първите три са основни, четри са произволни, а останалите са принципиални."

Светлината прави физическия свят не само видим и го обагря с краските си, но тя е и строителен фактор в обсега на биосферата на земята. Фотосинтезата в листата на растенията е химически процес, при

който се изграждат органичните съединения и вещества. Докато гравитацията като вселенна сила строи и поддържа структурата на света, светлината изгражда структурата и веществата на органичния свят - на биосферата на земята. Светлината изгражда с цветовете си един действителен континуум във вселената. Затова тя може да се каже е причина за еволюционния цикъл в обсега на живата природа. Тя оживотворява неорганичната материя и я прави действителен изявител на живота. Тя създава формите, чрез които животът се проявява. Тя дава първия импулс на материята към развитие и усъвършенстване. Затова физическият живот постоянно се променя и изменя, докато духовният се промени, но без да се изменя, твърди Учителя.

Освен светлината, кой е другият решаващ фактор за поддържане живота в обсега на биосферата на земята? Това е водата. За нея се казва, че е емблема на живота. Водата е носителка на живота, твърди Учителя. Тя означава онова възвишено състояние на Нирвана, онова будическо, мистично състояние, в което е вложен животът, в което е вложено безсмъртието. Следователно, водата изразява будическото състояние, будическото тяло на човека.

Водата е най-индивидуалното вещество на планетата Земя. Като твърдо тяло (лед) водата може да приема всяка от деветте различни кристални форми. В твърдо състояние нейният обем е по-голям, отколкото в течно, за разлика от всички други съединения. За съединение с такова ниско молекулярно тегло тя притежава необичайно висока точка на топене, на кипене и критична температура. Тя е много проводима, което ѝ позволява да действа едновременно като реагент и като разтворител. Водата е едно от твърде малкото неорганични съединения, което съществува в течно състояние при температурата на жизне-

ните процеси. Ето защо "водата, която съвременните химици изучават, не прилича по нищо на водорода, и кислорода, от които се получава. Следователно, казва Петър Дънов, в това отношение водородът и кислородът не са родили водата, но се явяват само условие за нейното проявление. Значи, във водата има особен елемент, който химиците не познават." Освен това водата не е еднородна по молекулярния си състав. Познаваме шест вида молекулярни състояния на водата, тъй като водородът в нея може да се прояви с две изотопни състояния, а кислородът - с три такива изотопни състояния. (H_1 и H_2 ; O_{16} , O_{17} и O_{18}) Тази особеност на водната съставка обяснява т.нар. "памет на водата", т.е. водата запазва природните свойства на дадено разтворено вещество в нея, когато последното теоретично не съществува вече при многократното разреждане на разтвора.

Именно поради тези свойства на водата Петър Дънов твърди, че най-мощното лекарство в света, това е горещата вода. Хората трябва да знаят, че водата е първият елемент в живота и винаги трябва да пият чиста вода.

Друга особеност на биосферата в природата е, че тя трябва да се разглежда като едно органично цяло. Цялото многообразие в органичния свят изразява единство, обясняващо обвързаността на всички форми една с друга. "Малък е атомът, но той крие в себе си цялата вселена в миниатюр. Затова казват в духовната математика, че частта е равна на цялото. Това е закон на еволюцията, според който малкото се стреми към голямото. Според Божествените закони, обаче, голямото се стреми към малкото. Значи, два закона действат в природата: закон на разширение и закон на смалване, казва Учителя. Растителното и животинското царство не са нищо друго, освен човекът, разложен на своите съставни части. Съз-

нанието на човека е пръснато из цялата природа: във въздуха, във водата, в камъните, в растенията, в животните. Следователно, да изучавате природата, това значи да изучавате себе си, да изучавате състоянието на вашето съзнание. Всички форми, сили в природата са само символ и стимули за други по-висши от тях, твърди Петър Дънов. Значи, физическият свят, в който живеем, представлява оформени, вплътени духовни разумни причини. С други думи казано, физическият свят е сбор, съвкупност от последствията, а духовният сбор от причините. Ние наричаме живота на земята физически-органичен живот. Затова изучавайте първо закона на растенията; това са обществените чувства. Законът на животните - това са чувствата на личността, а самият човек - това са моралните чувства. Търсите ли живота като среда, обърнете се към водата; търсите ли мисълта, като среда, обърнете се към въздуха; търсите ли Любовета като среда, обърнете се към светлината."

Цялата природа, цялата биосфера, в която живеем, според Учителя е най-великото училище, което човекът трябва да промени. Всичко около нас е символика, която крие неизвестни за нас закони и принципи. А те трябва да се знаят, ако искаме да осъществим своята духовна еволюция, ако искаме да достигнем духовното си съвършенство.

МУЗИКАТА В ПРИРОДАТА

Музиката като една дълбока сфера в Битието съпътства всяка форма, всяко явление, всяко движение и принцип, тъй като по начало всичко вибрира, ре-

зонира и се хармонизира според средата, в която се изявява. Хармонията и резонансът като основни условия за изявата на музиката проникват като принципи в цялата вселена. Затова се казва, че музиката, подобно на светлината, изгражда тоново пространство или т.нар. континуум, по израза на физиците. Ето защо Учителя Петър Дънов казва, че "ако се вгледате в природата, ще видите, че в нея има музика, изкуство и наука. Музиката не се заключава само в такта, нито само в тоновете. Музиката представлява съвкупност от много неща; тя е нещо повече от такта; тоновете са израз на музиката, а самата музика е велико, неизразимо нещо. Тя съдържа такта, тя съдържа тоновете, тя съдържа ритъма. Звукът се предава чрез трептенията на въздуха, но нито звукът, нито трептенията правят същинската музика. Музиката е истинският път за реализирането на каквато и да е мисъл, чувство или желание. Без музика нищо не се постига. Музиката е израз на свещения трепет на душата. Затова в нея има не само изкуство, но и наука - математика, физика, биология, космология и т.н." Например, честотата в равномерно темперирания звукоред е геометрична пропорция. Принципът на съответствието позволи на Н. Бор да изчисли излъчването на атома като музикален акорд. Според други автори равномерното разпределение на честотата в един темпериран строй, описано от геометричната прогресия, отговаря на уравнението на логаритмичната спирала. Тези примери показват, че музиката лежи в същността на природата и живота. Тя е математични принципи и закони; музиката е цветоусещане; музиката е хармония и дисхармония като подтик към движение и прогрес; тя лежи в основата на време-пространствения континуум на вселената. Защото законите на октавите, при които качествата на поредицата химически елементи се преповтарят,

лежи в основата на музикалната стълбица, на цветовете, на математическите отношения, в конструкцията на атома и редица други природни явления.

"Всеки музикален тон има седем качества, казва Петър Дънов... Онова качество, което взема надмощие и което се проявява в даден момент, заставя останалите шест да се проявяват слабо, почти незабелязано. Те поддържат исо* на главното качество. Когато два тона заемат мястото на три тона, казва Учителя, имаме терца; например, "до-ми" е терца. Между тях е тонът "ре", който не се чува. Когато два тона се чуват, а два мълчат, имаме кварта. Тонът, който мълчи, определя вътрешното съдържание на музиката или специално на дадена песен."

Такава взаимовръзка наблюдаваме и при багрите на светлината. Третият цвят между два цвята е решаващ; той дава характеристика на смесицата или съзвучието на двата основни цвята. Това доминиране на "третия" имаме и в биологическите форми. Третият тон при биологическите форми е поколението - детето, семенцето или плодът като принцип. Музиката можем да приемем и като трансформирана светлина, тъй като всеки тон се долавя от много чувствителни натури като определена багра. Учителя определя съответствието между тоновете и багрите на светлината по следния начин: "Всеки музикален тон има специфичен цвят. Например, тонът "до" има червен цвят, "си" - виолетов, "ла" - син цвят, "сол" - светлосин, "фа" - зелен, "ми" - жълт, а "ре" - портокалов. Значи, между музиката и цветовете има известно съотношение."

Известно е, че при светлината имаме три основни цвята: червен, жълт и син. Различната комбинация от тези цветове дава останалите: портокаловият е

* (Гр.) - равномерно пригласяне в църковното пеене. - Бел. ред.

съставка на червено и жълто, зеленият цвят - на жълто и синьо, виолетовият - на синьо и червено. Ако вземем съответстващите на цветовете тонове, установяваме, че тонът "ре", който е между "до" и "ми", има портокалов цвят, т.е. съчетанието на червен - "до" и жълт - "ми"; също така "фа" лежи между "ми" и "сол", т.е. между жълто и синьо и има зелен цвят и т.н.

За числовата поредица Учителя казва: "И числата 1, 2, 3, 4, 5, 6 и 7 представляват една музикална система със седем цвята". Затова музикалните тонове можем да вземем като азбука на живота, счита Петър Дънов. "В музикално отношение тялото на човека, сърцето и умът имат свои основни тонове. Основният тон на тялото е "до", на сърцето - "ми", на ума - "сол". Червеният цвят е врата, през която животът влиза. Същевременно червеният цвят е основен тон в музиката; това е тонът "до". Трябва да разберете терцата добре. В нея има един потенциал. Той е средната нота, която не звучи. Обаче, той е най-важен, най-мощен. В терцата "до-ми" най-важен е тонът "ре". Като изучавате музиката, изучавайте и природата, за да правите верни преводи. Например, "дур" означава главната мозъчна система, а "мол" - симпатичната нервна система; "дур" означава още поемането на храна, почивка. Доброто разположение, здравето на човека е "дур", а неразположението, болестта - "мол". Мажорната гама е свързана с еволюцията, а минорната - с инволюцията на човека."

"Нервната система на съвременния човек не може да издържи абсолютната хармония в тоновете на звуковете, следствие на което и в речта, и в музиката се допуска поне един дисонанс... Абсолютната хармония създава голямо напрежение върху нервната система на човека, а дисонансът е почивка, той е необходим за смяна на състоянието. В съвременни-

те песни няма съответствие между думите и тоновете, вследствие на което те не могат да произведат нужния ефект. Но при това положение за предпочитане е човек да пее, отколкото да не пее. С музиката аз изучавам света, изучавам хората, гадая с нея. С музиката изследвам мисълта на човека. Когато правя тия изследвания, аз свиря тихо, никой не чува. Когато се свързва с великия свят, създаден от Бога, свиренето има отзвук. Ако някой слуша, няма да чуе една цигулка, а множество цигулки. Тоновите на тия цигулки се сливат с моята в един величествен акорд. Това показва, че Божият свят е хармония и музика."

"Ето, аз употребих цели 40 години, докато разреши един български мотив. Често мислех да прекъсна задачата, да не я разрешавам, но нещо ме караше да продължавам. Каква беше тази задача? Да разреши една игрива българска песен", говори Учителя Петър Дънов.

ЧОВЕКЪТ - СЪЩНОСТ

Какво представлява човек от биологически и от духовен аспект? Дали той е само едно еволюционно стъпало в биосферата на физическия свят или притежава и една духовна същност, незабелязана или непозната от мнозинството? Като върхова брънка на еволюционната стълбица в биосферата не подлежи ли човек на една духовна еволюция, за разлика от по нисшите биологически форми? Накратко, каква е същността на човека?

Това са въпроси, които Учителя Петър Дънов се старае да изясни в своите беседи, в своето учение и философия. Той казва: "Човекът е най-сложната математическа формула в света. Човекът е последната и завършена форма на физическия свят. Но той не е последната форма на природата." Някой иска да разбере какво представлява той като човек-его. Този въпрос не се разрешава. Никой досега не е отговорил на този въпрос. Човек трябва да знае, че цялата слънчева система даже не може да го събере.

Величие и нищета, възвишеност и низост, духовна мощ и физическа слабост, вяра и безверие, човешки пориви и животински увлечения - всичко това се намира и изявява от тази "сложна математическа формула", или "от тази завършена, но не и последна форма на природата" - човекът. Би било крайно трудно да се даде кратка характеристика за същността на човека. Затова Учителя продължава: "Аз считам самия човек за една неразрешена формула. За днес едва половината от тази формула е разрешена, а за в бъдеще, когато се реши цялата формула, еволюцията на човека ще бъде завършена. Аз говоря за еволюция, която включва в себе си всичките форми на своето Битие. Човекът не е реално същество. И той е отражение на нещо по-високо от него. Не само това, но човекът е отражение на две същества още. Значи, той живее едновременно в три свята. Много философи разискват въпроса защо е дошъл човек на земята, но досега никой не го е разрешил и няма да го разреши. Този въпрос ще се реши, когато хората завършат развитието си на земята. Докато е в своята физическа форма, човек минава през състоянието на животното. Докато е на земята още, човек трябва да учи, да придобива знания, които да му служат като средство за защита от смъртта. Една от задачите на човека е да придобие безсмъртие.

Човек, веднъж дошъл на земята, трябва да слиза и да се качва правилно. Той представлява съчетание на материалното и духовното, следствие на което ще се грижи и за двете свои естества. Човек е едно същество, което много пъти е излизало от Бога и се е връщало." Явно е, че най-съкровената духовна същност на човека е брънка от Всевишния. Брънка, която в сферата на физическия свят има човешка форма, но в духовния свят стои високо над всички физически форми. "Човекът не е нещо грамадно; то е нещо много малко, което се движи с такава грамадна скорост, че едновременно може да бъде навсякъде, може да проникне през всички светове. Човекът е дошъл на земята да се учи, да познае себе си и своя ближен. На земята той се проявява като физически човек; в духовния свят - като духовен; в Божествения свят - като божествен. Значи, човек е трояко същество. Докато е в тялото си, човек зрее и организира силите си. Сърцето се намира във физическото тяло на човека. Щом се лиши от тялото си, той се лишава и от живота на сърцето си. Ето защо физическото тяло е обвивката, т.е. посредник, през който минават соковете отвън навътре, т.е. от физическия свят към духовния." От научна гледна точка тялото е резонатор, посредник на силите и енергиите от физическия свят - природата. По този начин ние можем да концентрираме и използваме за наши нужди. "Било е време, когато човек е съществувал извън времето и пространството. Било е време, когато човешкото съзнание или човешката душа е била извън времето и пространството. Душата излиза от Абсолютното Битие, дето е била щастлива. Бог застави своите щастливи деца насила да излязат от дома Му. За да имаме правилно разбиране за човека и да не се samozаблуждаваме, трябва да имаме три идеи предвид. Обект на физическия живот е тялото; то е видимото, за което

сега се грижим. Когато някой каже, че човек може да живее духовен живот на земята без физически живот, това е несъвместимо. Както несъвместимо е да живееш физически живот без тяло, така също е невъзможно да живеем духовен живот без физически. Обект на духовния живот е душата. Значи, обект на духовния живот е душата, а онези вътрешни сили, които работят в душата, които осмислят живота, това е Любовта. Обект на Божествения живот е човешкият дух. Тъй щото духът, от гледище на физическия свят, е невидим, но от гледище на Божествения свят той е така обикновен, както тялото във физическия свят и както душата в духовния свят. Онзи, който не е разбрал смисъла на физическия живот, той не може да разбере и смисъла на духовния живот. Човек трябва да разбира физическия живот основно - и биологически, и геометрически, и астрологически, и математически, и психологически. Като казвам, че човек трябва да разбере физическия живот, аз подразбирам, че той трябва да владее всички негови елементи."

Вижда се какво голямо значение има хармоничното и здраво тяло за израстване и овладяване на нашата духовна същност. То е резонатор, приемник, посредник между душата и природата, както и трамплин за еволюцията ни. В неосъзнаването на тази истина се крият болшинството от нашите страдания, тъй като използваме тялото си за наслада, удоволствия и разточителство.

Що се касае за произхода на човека като същност, Учителя Петър Дънов примирява гледищата на материалистическите представи и тези на духовните или идеалистическите. Той разглежда физическата същност като най-висшата биологическа форма, но вече като преходна към духовния свят. И казва: "Човешкият дух е минал през всички форми на живота

и постепенно ги е напушал, докато най-после е дошъл до последната човешка форма. Той ги е напушал външно, но не и вътрешно. Те и днес живеят в него. През тези форми минава човек и в утробата на майка си, докато дойде последната форма, чрез която днес се проявява. Окултната теория поддържа, че маймуната е произлязла от човека. Всички ония човешки единици, които са минали през пътя на своето развитие и са се спирали, един ден са се видоизменили. Маймуните - това са недоразвити хора. Днес те са недоразвити, има застой в тяхната еволюция, но ще се развият при по-благоприятни условия. Първоначално хората са си приятели, но вътрешно са се различавали. Вътрешното различие се дължи на това, че те не са излезли едновременно от Божественото съзнание, но последователно.

Значи, те са различават вътрешно по отношение на времето и пространството. Вътрешното различие между хората впоследствие е създадо и външното диференциране. Това значи: вътрешното различие на душите постепенно се е отразило и върху човешките лица. Трябва да знаете, че преди двадесет милиона години човек е бил в животинско състояние и не е бил така интелигентен както сега, не е имал условия да се проявява, минал е през много форми, докато стигне сегашното състояние. От сега нататък пак ще минава през много форми, докато дойде до най-високо положение. Висшето начало в човека е неговият дух, Духът и умът в човека са прогресивни, безформени, защото са постоянно в движение. Човекът не е нито само дух, нито само материя. Материя без дух тук на земята не съществува; и дух без материя не съществува. Духът и материята са две състояния, които взаимно се допълват. Като говоря за ангелите, аз разбирам същества, които са по-организирани от нас, които имат хиляди пъти по-устойчиви тела от

нашите. Техните тела са образувани от лъчиста енергия. Ангелите живеят в така наречения "петоизмерен свят", в света на петото измерение; духовете пък, т.е. тия от хората, които минават в другия свят, живеят в света на четвърто измерение. Днес няма автори, които да са писали по този въпрос. Над разумността седи Любовта. Значи, връзката между Бога и нас е Любовта. Според мен, настроението е една среда; разумността - това е друга среда; Любовта - това е трета среда. Значи, тия три среди ни свързват с три велики свята. Аз говоря за онези от нас, които се интересуват от своето бъдеще, казва Петър Дънов."

Нека се опитаме да систематизираме казаното дотук и да скицираме степените на отделните светове:

1. Третото измерение е светът на материалните, физическите форми, както и тялото на човека. Това е и светът на настроенятията.

2. Четвърто измерение е астралният свят или светът на духовете. Това е и светът на чувствата и действието.

3. Петото измерение е светът на лъчистите форми, светът на ангелите, светът на разумността.

4. Шестото измерение е светът на Любовта, Мъдростта и Истината; светът на съвършените форми, светът на сингуларността - единение с Първопричината - Бог.

Като приемем този произход на човека, виждаме, че той е изява на една много Висша същност. Тази Висша същност, като слиза и се изявява в по-нисшите измерения, приема съответна форма-състояние, която отговаря на средата, в която пребивава. Като странства чрез състоянията си в отделните среди, измерения и светове, същността на човека придобива качество или "органи", чрез които може да контактува със силите на тези среди-светове. Кои са тези качества или "органи"?

Духът, душата и съзнанието на човека са първите висши органи, наследени от Първоизточника на нещата - Бога. Това е безсмъртното у човека. "Духът, казва Учителя, е проявление на Бога. Той е първичното Начало, от което произлиза разумността на света. Той движи, оживотворява и определя посоката на всички живи същества. Дето духът се прояви, там животът се ражда. Духът се разглежда като втори-чен принцип, произлязъл от най-великата и могъща сила в света - от Бога. Духът е разумното Начало в света, което обгръща всички същества в себе си. Ние живеем и се движим в Духа. Този Дух, тази творческа способност е именно, която гради у нас. Тази разумна сила, която се проявява от Бога, учените хора я определят във вид на закони, на сила, на сродство между елементите и т.н. дават ѝ най-различни имена. Духът има пряко общение с нашата душа. Без душата не щяхме да имаме никакво схващане за Духа.

"Духът е нещо по-близо до човека. Той е носител на живота. При създаването на човека, Духът е внесъл в него красотата, която наричаме душа. Той одухотворява човека. В света човек съществува не като дух, а като душа. Първата форма, в която Духът е вложил своята интелигентност, някой нарича "човек", т.е. частица, излязла от Бога или първото семенце, първият зародиш, който се развива в света. Духът не е нито вън от човека, нито вътре в него, а при това Той е в състояние да научи човека. Като казвам, че Духът не е нито вън от човека, нито вътре в него, това подразбира, че Духът не се намира в човешкия свят. Той не може да се ограничи с човешки разбирания за живота и природата. Човешкият свят съставя малка област от обширния свят, в който живее Духът. Физическият свят, в който живее човекът, съставя малка част от духовния свят, а още по-малка от Божествения свят, следствие на което

може да се каже, че Бог живее вътре или вън от човека." "В развитието си Духът на човека е минал през всички форми, които съществуват в космоса. Растенията, животните са фази, през които човешкият дух е минал и днес ги ползва като свои слуги. Това не значи още, че човек е бил животно. Като дух само той е минал през фазите на растенията и животните, но произходът му е Божествен. Той е минал през нисшите форми, но не е спирал при някои от тях и е продължил пътя си. Той и днес още продължава да създава различни форми. При създаването на различните форми човек си служи с творческия закон... Духовното в човека не може да се развива без плътта. Тя е подобно на подложка в растенията, върху която става присаждането. Плътта е подложката, а духът - присадката върху тази подложка."

"Духът не се преражда, но се вселява, минава от една форма в друга. Духът се явява в различни епохи и времена, за да научи великия закон на Битието, да разбере, че Вселената е велико, обективно училище, твърди Учителя."

Що се отнася до същността на душата, Учителя дава следните обяснения: "Духовният свят има връзка с физическия: едновременно човек съществува духовно и физически. Тези два елемента съществуват едновременно; между едното и другото е душата, която е полудуховна и полуматериална. Това състояние вие никога не може да измените. Под думата "физически свят" разбирам света на формите, необходими за проява на Битието на нещата; под "духовен свят" разбирам онези сили, които работят съзнателно за създаването на формите; под думата "душа" пък разбирам условията, които подготвят съграждането на тези форми. Следователно, без форми животът не може да се прояви. Всяка душа трябва да има тяло в света, за да се прояви като индивид, като еди-

ница. Тя трябва да има тяло, за да я посети Господ. Ако влезете в пространството като дух, няма да имате никакви органи. Духът е само мислещ център. Той има съзнание за себе си, че може да направи много работи, но няма глава. Иска да направи нещо с ръцете си, но няма ръце. Такова е състоянието на обезпътените човешки духове. Явно, че тялото и духът са две същности от две различни измерения, от два различни свята; две различни йерархии. Поради това духът като мислещ център без тяло не може да се изяви самостоятелно в средата на физическия свят. Той може да действа тук само чрез посредническата си физическа форма, която е тялото.

Всяка душа, която се въплътява на земята, трябва да има на разположение всички "инструменти", с които духът да си послужи. Душата е среда, чрез която духовният свят, т.е. реалният свят се проявява. Духовният свят се проявява чрез духа, чрез душата и чрез тялото. Физическият свят пък се проявява чрез ума, чрез сърцето и чрез волята. Раждането е ограничение за човешката душа. Всяка душа е ангел, който напуска небето и слиза на земята да се въплъти, за да живее ограничени човешки живот. В това отношение човек минава през страдания. Душата, това е истинският човек. Умът и сърцето са спътници на душата, които я придружават навсякъде и ѝ помагат. Духът пък е онова велико, мощно начало, което ръководи душата, посочва ѝ правия път на живота. Душата е неизменното, възвишеното, Божественото в човека. В нея се крият всички възможности за добро. Душата е началото и края на човешкия живот. Душата не расте, нито се увеличава или намалява. Душата може само да се развива, т.е. докато живее, човек може да развива своите сърдечни, умствени и душевни сили, вложени в неговото сърце, в неговия ум и в неговата душа. Твоята душа е сглоби-

ла всички клетки на организма ти. Тя ги охранява и те растат и се развиват в своите способности и сили благодарение на нея. Всичко е функция на душата, тя произвежда всичко. Тъй седи въпросът според новата философия. Обикновено душата на човека живее в причинното му тяло, вследствие на което на физическия свят той често се усеща празен. С тялото си човек живее на физическия свят, а душата му от време на време само го посещава. Всяка душа излиза от Бога с цел да учи живота, да познае себе си. Това е първият подтик, първото движение на съзнанието. И теософите казват, че след като умре човек, душата му минава през астралния свят, после през менталния и най-после през причинния. Понеже не може да отиде по-нататък от причинния свят, спира се тук за известно време да размишлява за причините и последствията на нещата в живота. В нея се заражда желание да се върне отново на земята." Така се създават условия вече за прераждането на човешката душа отново на земята, след като тя е направила равностметка за миналия си живот. Човек се ражда вече отново с нови задачи и цели, които да подобрят неговото съзнание, ум, сърце и воля, да създадат по-добри условия към постигане на духовно съвършенство.

Но какво е съзнанието за човека? "То е връзка между външния и вътрешния живот на човека, от една страна, както и между сегашния и бъдещия му живот, от друга страна. Да живее човек само на физическия свят означава съзнанието му да е отвън. За такъв човек казваме, че живее несъзнателно като камъните в природата. Да живее човек в Божествения свят - това значи съзнанието му да е вън и вътре. Това значи човек да може да прави съзнателна връзка между нещата от двата свята. Под думата "съзнание" в широк смисъл на думата ние разбираме онова вът-

решно единение, което съществува между частиците на едно живо цяло. В света има два велики процеса, които аз уподобявам на състоянията на нашето съзнание. Един от процесите се крие в подсъзнанието, за което говори и съвременната наука. Той е Божественият процес, аз го наричам "множествен процес". Туй, което мислят великите, напредналите същества в природата - богове, ангели, архангели, херувими, серафими, всичката енергия на тяхната мисъл се разпределя из целия космос и всичко това се нарича "Подсъзнание". То представлява един общ процес. Казваш, че нещо в подсъзнанието ти работи. Имаш желание да направиш нещо хубаво, велико; то се дължи на тия същества в тебе. Вторият процес се крие в съзнанието, което се среща във всички животни и растения. То е също така един множествен процес. Значи, подсъзнанието е един процес, в който живеят, мислят и действат всички висши същества, а съзнанието е един процес, в който живеят, мислят и действат всички нисши същества. Той е процес присъщ на всички животни, растения и човека. Самосъзнанието пък е единственото нещо, с което ние сами работим. То е единственият единичен процес. Когато работи в тебе съзнанието, ти се наемаш да работиш по някой въпрос и пишеш, че тъй казал Кант, Шопенхауейр, Толстой. Но когато дойдеш до положението си сам да мислиш, тогава оставяш всички философи настрана, искаш да разбереш въпроса по същност. Тогава имаш самосъзнание. То е Божественото съзнание, което прониква човека. Самосъзнанието е индивидуален процес. Докато узрее, плодът минава четири последователни фази: съзнание, самосъзнание, подсъзнание и свръхсъзнание. Съзнанието представлява живота на минералите, растенията и животните. Подсъзнанието представлява миналия живот, в който влиза животът на минералите, растенията, жи-

вотните, хората и ангелите. Самосъзнанието представлява живота на човека. Сврѣхсъзнанието представлява живота на ангелите. Сврѣхсъзнанието наричат интуиция. Който е развил интуицията си, той предчувства нещата, които ще се случат даже и в далечно бъдеще. Както чувства, така става. В Космическото съзнание вярата е непреривен процес, а в самосъзнанието - преривен процес. В самосъзнанието човек ту вярва, ту губи вярата си; той е пълен със съмнения и подозрения... Пробуждането на космическото съзнание не става механически, чрез насилие, например, но чрез подтици, които страданията събуждат. Човек трябва да се пробуди за едно съзнание, по-високо от самосъзнанието. Без това съзнание той не би могъл да разбере духовния свят, не би могъл да влезе във връзка със съществата на онзи свят. Тези същества имат едно чувство повече от хората на земята. Можем да заключим, че съзнанието като процес е характерно за цялата жива природа - растения, животни, хора, а даже и минерали. Самосъзнанието вече е индивидуален процес, характерен за човешкото същество. Подсъзнанието пък е процес, който е присъщ на напредналите същества; то е Божествен процес, предаден в живота на хората чрез всички богове, ангели, архангели, херувими, серафими. Това е мисълта на тези същества, която подпомага човека в неговата дейност. Сврѣхсъзнанието като по-висша изява е процес, чрез който човек може да влиза във връзка със съществата на онзи свят. Както казва Учителя, това е интуиция, чувство по-високо от известните ни пет чувства. Сврѣхсъзнанието е процес от света на ангелите, чрез който може да се разбере духовният свят.

Какво са умът, сърцето и волята на човека? Видяхме, че душата е посредник между духа и физическия свят. Чрез душата духът реализира задачите

си. Но душата е полуматериална и полудуховна и няма директна връзка с материалния свят. Тя се нуждае също така от органи, чрез които да въздейства на тялото. "Умът и сърцето са два велики центъра, чрез които душата реализира своите идеи. Без ум и без сърце душата не може да се прояви, казва Учителя Петър Дънов. Когато мисли да направи нещо, човек трябва да го почувства и ако умът и сърцето са убедени, че мисленето е право, тогава волята идва да го реализира. Значи, волята не може да се реализира без ума и без сърцето. Когато волята на човека е слаба, и сърцето му ще бъде слабо. Волята на човека се изпитва на земята. Тя е място за упражнения. Умът, сърцето и волята са велики филтри, чрез които се прецеждат чувствата, мислите и действията."

"Като ученици вие трябва да усилите волята си, без да бъдете своенравни; вие трябва да развиете моралните чувства в себе си, без да се афектирате; вие трябва да давате предимство на идеите на ума си, без да се спирате на преходни мисли. Чрез силата на волята, подкрепата от ума и сърцето, човек проявява способностите си да превръща нисшето в себе си във висше, неблагоприятното - в благоприятно." Сега трябва да работите над себе си, да очистите ума и сърцето си от всичко отрицателно. Трябва да знаете следното: всички хора, които живеят със сърцето си, остаряват по-скоро, отколкото тия, които живеят с ума си; или с други думи казано, хората на чувствата остаряват по-скоро от хората на трезвата мисъл."

"Адът и раят не са нищо друго, освен състояния на човешкия ум, на човешкото сърце. Те определят свободата на човешкия дух. Значи, адът и раят съществуват на земята. И така, пазете се от старите навици, от старите разбираня. В човека има нещо инертно, неподвижно, което го прави ленив. Това не е истинското естество на човека. Човекът има дух,

никакви мъчнотии не съществуват. Умът се разхожда, той ходи на слънцето и се връща. Наистина, човешкият ум ходи там, където не може да си представим, казва Учителя. Всички велики учени и идейни хора са слушали в себе си този глас и са се подчинявали на него. Откритията на учените, на великите хора, не се дължат на тях самите. Всяко откритие не е нищо друго освен Божествена идея, която е проникнала в ума на някой учен и той я е възприел и изнесъл на света. Заслугата на този учен се заключава само в това, че е насочил мисълта си в дадено направление и оттам е получил нужната светлина." Явно е, че за да се направи дадено откритие, да се изтръгне тайна от природата, трябва не шаблонно, а алогическо мислене от гледна точка на съществуващите закони. Особена роля в този процес играят алогическите механизми на научното търсене: психологическото усещане, хрумването и други процеси на мисълта, обединени под термина "интуиция".

Как ще определим интуицията като вътрешно виждане? "Ако се остави човек свободно, с пълно доверие на своята интуиция, той ще има по-добри резултати в живота, отколкото ако действа изключително по своя ум. Според интуицията, която е от Божествения свят, щом възприемеш нещо от този свят, ти веднага трябва да действаш, а после да разсъждаваш върху последствията. Когато интуицията у човека е развита, той знае кога и какво да говори, какво да прави, какво да учи и т.н. Да имаш интуиция, това значи да разбираш какво и кому е нужно. Съществуват три начина за придобиване на знания: чрез прозрение, чрез вдъхновение и чрез интуиция. Интуицията често ви предупреждава, казва ви: "Бъдете внимателни, ще ви се случи нещо!" Вие трябва да развивате интуиция в себе си. Тя не се проявява като мисълта в мозъка, но като едно дълбоко вътрешно чув-

ство, като едно вътрешно пришепване, твърди Учителя. Мисленето, което върви по логически зададени стандарти, се нарича шаблонно и е с висока степен на предопределеност. Наблюденията се отнасят до настоящия момент, а интуицията - до миналия и бъдещия. Интуицията е Божествено чувство, което всеки човек има, но не у всеки е еднакво развито. Дайте място на интуицията в себе си, за да растете и да се развивате. Който е развил търпението, развива и интуицията. Голяма придобивка е за човека да има интуиция, да познава хората, да предвижда нещата.

Както казахме, интуицията е свръхсъзнанието у човека. Който има свръхсъзнание или интуиция, той предчувства нещата, които ще се случат даже в далечно бъдеще. "Който иска да развива интуицията си, т.е. Божественото чувство, той трябва да е придобил самообладанието, да се справя правилно с всички изненади, с всички мъчнотии и изпитания. Когато развивате вашата интуиция, не слагайте ума си да работи. Умът, когато работи, спъва интуицията. Вземете положение на едно дете, което очаква майка си да го вземе и нахрани, и няма да мине много време и ще получите отговора. Интуицията проверява нещата моментално, а умът действа във време и пространство. Когато развива интуицията си, човек престава да се дразни, става тих и спокоен, придобива разположение на духа и вътрешна радост. Без шестото чувство, т.е. интуицията, не може да се разбере духовният свят. Щом станете сутрин, поставете се в състояние на вашата интуиция, за да схванете кои въпроси и кои мисли най-много ви интересуват. Схванете ли някоя мисъл и тя е най-важната, обмисляйте я през целия ден и се постарайте да я реализирате. Вслушвайте се в интуицията си и ще бъдете близо до истината. Великите хора, на които работите са вървели успешно, са минали по вътрешния път на

интуицията. При страдания и мъчнотии те винаги са се справяли чрез интуицията. Колкото и да учиш и философстваш, за хиляди години едва ли ще научиш толкова, колкото си научил чрез интуицията за един ден... При сегашните условия човек не може да постигне всичко изведнъж. С очите, които днес има, той не може да вижда всичко. За да вижда всичко, човек трябва да разполага с особен орган. Тогава той ще вижда не само това, което става пред него, но и това, което се върши зад него. Обаче, така могат да виждат само истинските културни и благородни хора. Ясновидството, ако се развие в обикновените, те ще направят ред погрешки и престъпления."

От изнесеното дотук относно същността на човека става ясно, че той, в едно или друго отношение, подлежи на развитие. Това ще рече, че еволюционният процес в света го засяга, както всичко видимо и невидимо. Тогава как е свързан човек със закона на еволюцията? Учителя казва: "Сам за себе си човек представлява богат материал за изучаване. Той не познава своя ум, своето сърце, нито своя живот. Той трябва да се върне хиляди години назад, да види през какъв живот е минал... Тогава ще разбере закона на еволюцията и инволюцията."

"Ако изучавате формите, през които е минал човек, виждате, че за създаването на сегашния човек природата е употребила около 18 милиона години. Като проследите развитието на човека в утробата на майката - от ембриона до сегашната му форма, виждате, че в един малък период от девет месеца той минава развитието на всички форми на живота. Ако разгледате развитието на човека от първоначалния момент до последния стадий като човек и проследите всичките 400 000 форми, през които е минал, няма да намерите никакъв признак от сегашната му форма. Ако спрете на първия момент от неговото

развитие и го сравните с последната форма, когато се е определил като човек, няма да намерите нищо, което да напомня сегашното му състояние. От тази първоначална форма докато се дойде до сегашното развитие на човека, са се изминали милиарди години, а този милиарден живот сега се е съкратил на девет месеца. В бъдеще този деветмесечен период може да се съкрати в още по-малко време, може да дойде само до една минута. Значи, в бъдеще човек може да мине всичката еволюция не за девет месеца, а само за една минута. В духовно отношение сегашният човек се намира във фазата на растенията. Ако за дълго време още остане в тази гъста материя, дето плътта и духът са в постоянна борба, той ще загине."

Явно е, че освен за физическата си човек трябва да мисли и за духовната си еволюция. Във физическата си еволюция човекът е направил значително повече крачки напред, отколкото в областта на духовната си еволюция. "Според окултната наука, излизането на човека от гъстата материя е предвестник на шестата раса. Расите представляват състояния на материята, казва Петър Дънов. Човек не може да разбере себе си, докато не мине в по-висока форма, в по-високо положение. Иначе той не може да има ясна представа за себе си." Тази мисъл трябва да сравним с принципите на измеренията. Не може да се обхване едно измерение от позициите на същото. Винаги трябва да разглеждаме и анализираме формите на едно измерение от позициите на по-горното.

"Всеки човек, който може да съедини всичките форми на физическия и духовния свят е едно цяло, той е завършил своето развитие, т.е. престанал е да еволюира, да се развива, а само се проявява." Явно е, че еволюцията на човека води до състояние на пълно единение с Първоизточника на нещата. Едва от

такава позиция може да се обхване физическият и духовният свят в едно цяло. Засега човешкото развитие и човешката мисъл са свързани с времето и пространството. Тъй както човешкият организъм е създаден днес, човек не може да се развива извън времето и пространството. Извън тези условия той не може да се ориентира. Действително, ако вие сте ясновидец и преминете в духовния свят, вие ще се намерите в най-голямо противоречие със себе си, защото опорните точки на този свят значително се различават от тия на физическия."

"Мъжът и жената представляват два принципа, две велики сили, които са разумни и които действат; едната сила наричаме активна, а другата - пасивна; едната действаща, а другата - възприемаща; два процеса в природата, които се сменят, твърди Учителя. У Ева имаше инициатива и ум. Тя беше умна жена, по-умна от много жени, които се смятат за умни. Съвременната култура и знания се дължат на нея. Тя направи грешка, но после осъзна грешката си и каза на Адама: "Аз те свалих долу, аз ще те вдигна горе. Сега аз ще те спася."

"Петата раса, която сега живее, е расата на животните. В бъдеще ще дойде шестата раса, расата на Любовта. В Битието се казва, че в петия ден Бог създаде всички животни, затова именно хората на петата раса живеят животински живот: бият се, карат се, убиват се, мразят се, вършат всичко това, което животните вършат, заявява Учителя. Сам по себе си животът представлява нещо цяло, неделимо. "Младостта може да се уподоби на инволюционния процес - слизането в материята. Този процес продължава до тридесет и три годишна възраст. От тридесет и три години нагоре започва еволюционният процес - качването, възлизането. Този процес продължава около тридесет и три години. От друга страна, човек е връз-

ка между ангелите и животните, затова животните го обичат. Значи, чрез чувствата си човек се свързва с животните, а чрез интелигентността си, чрез ума си - с ангелите."

"В духовния свят човек се ражда стар и колкото повече живее, повече се подмладява. И обратното: във физическия свят човек се ражда млад, дете и постепенно старее. Във физическия свят човек има възможности да прави опити и да расте; в ангелския свят човек придобива красота, а в умствения (менталния) свят тя се превръща в нещо величествено. Мнозина се запитват, докога ще живее човек на слънчевата система. Докато завърши еволюцията си. Един ден, като завърши еволюцията си в слънчевата система, човек ще мине на друга система - на Сириус - светлата звезда на небето, твърди Учителя."

"На небето има само души. Там жената се нарича дева. Значи жената е на земята, а девата - на небето; мъжът е на земята, а ангелът - на небето. Докато е на земята, човек може да бъде във форма на мъж и жена. Отиде ли на небето, там живеят като души. Като слезе на земята, човек приема пак форма на мъж и жена. В мъжа и умът, и сърцето са женски; в жената обратното: умът и сърцето са мъжки. Понякога умът и сърцето на мъжа са мъжки. Тогава той е мъж. Човешкият ум се занимава с отражението, със сянката на нещата, а не с тяхната реалност. Няма човек в света, който да не носи в себе си мъжа и жената. Те не могат един без друг. Мъжът е стимул за жената, а жената за мъжа... Под думата "мъж и жена" в широк смисъл разбирам ума и сърцето. Те вървят заедно и взаимно се допълват. Първоначално космическият човек, който се наричал Адам Кадмон, преди грехопадението е бил единица, която впоследствие се е разделила и от това деление се образувал умът и сърцето на човека. Така е произлязло число-

то две. С това диференциране започва слизането на духа. Следователно, слизането на духа подразбира отдалечаване от Бога. От четирите закона (на математиката) човек трябва да научи, че човек трябва да се разделя, да се умножава, да се изважда и да се събира, докато най-после се върне при Бога. По този начин човек прави един кръг. Това е еволюция."

"За в бъдеще мъжете и жените няма да се женят, но ще се съчетават като души, ако искат да създадат ново поколение, което да бъде носител на нови идеи, на нов живот. Докато мъжът и жената мислят, че са самостоятелни единици, те се самозалъгват. Мъжът и жената представляват две страни на едно цяло. Нито мъжът може без жената, нито жената - без мъжа. Въпреки това те не могат да се съберат, нито да се разделят."

"Всички хора не са излезли в безграничното пространство през един и същ момент на Битието. От това именно се явява различието между хората, казва П. Дънов." А какво ще рече това? Можем ли да дадем една ясна доктрина как да се развиват хората, как да еволюират и осъществят своето съвършенство? Стандарт, еднозначност в еволюцията не може да има, тъй като всяка душа, както се твърди по-горе, е излязла в определен за нея момент от Битието - от Бога. Това определя и различното ниво на духовно развитие у всеки един човек от мнозинството. Не може да намерим, следователно, двама души, които да имат един и същ момент на развитие. Всеки трябва сам да определи степента на развитието си и сам да намери принципите, които ще му осигурят еволюцията. В това именно се състои и характерната черта във философията за живота, която ни дава Петър Дънов. Той дава напътствия, които всеки един човек индивидуално трябва да изпълни, и то съобразно своето духовно развитие.

"Външната красота се създава при инволюцията на човека, а вътрешната - при еволюцията. Тъй щото, ако човек при инволюцията си, т.е. при слизането си на земята не е работил върху себе си, той ще бъде външно грозен; ако пък при еволюцията си, т.е. при качването си нагоре не е работил върху себе си, той ще бъде вътрешно грозен. Един ден, когато завърши развитието си, човек ще има кръгла форма във вид на кълбо. Днес рисувате човека във форма на яйце. Когато стане кълбо, той ще вижда от всички страни и към всички посоки. Това няма да бъде на физическия свят, в другия свят ще бъде."

Принципът на еволюцията и инволюцията поставя пред нас проблема за смъртта и прераждането. Ясно е, че в един живот не може да се осъществи пълно духовно съвършенство. От друга страна, динамичността на процесите във вселената и живота, наличието на много, а даже безброй измерения и състояния на пространството и силите в света ни подсказват, че физическият свят не е единственият. От това следва, че трябва да съществува двойник на физическия свят, който ще е духовният. Тогава какво е смъртта? Не е ли само смяна на едно състояние с друго или преминаване от едно измерение в друго?

Учителя Петър Дънов казва: "Понеже в един живот човек не може да реализира желанията си, затова са предвидени много съществувания. Много пъти ще дохожда човек на земята, докато реализира своите желания и се усъвършенства. Прераждането е закон за усъвършенстване на човешката душа. Законът за прераждането не е догма, не е религиозен принцип. Той е научен въпрос само за учените и разумните хора." И в действителност всяко нещо във вселената - микрочастици, енергии и сили, вселената сама по себе си и т.н. се прераждат. Всичко преминава съществуването си в постоянна смяна на състоянията си.

"Кармата, или т.нар. закон за причина и следствие, представлява неблагоприятните условия в живота на човека. Да се преражда човек, това значи да живее в закона на кармата." Това значи да живееш, независимо колкото и пъти да се прераждаш, дотогава, докато ликвидираш лошата си карма, докато изправиш всичките си погрешки от миналото.

Тогава какво е смъртта? "Човек не умира, но се съблича както гъсеницата излиза от какавидата и се превръща в пеперуда. Ще дойде ден, когато и човек ще излезе от какавидата си, ще се превърне в ангел, който ще се изявява и ще изчезва. Съзнателно или не, човек живее в духовния свят, без да го вижда. Той вижда границите на четиримерния свят. Като влезе в този свят, тогава ще го разбере и ще знае какво става с умрелите. След смъртта животът е продължение на самия живот в духовния свят. Това е душата, която след смъртта на тялото продължава да живее. Някои мислят, че като умрат, ще отидат в другия свят. Не, няма да отидат в другия свят, но просто ще преминат от едно състояние в друго, както става с бубата. Преди всичко, прераждането не е закон на материята. Да се облича човек, е закон на материята, а да се преражда - това е закон на човешкия дух. Египтяните са вярвали в преселението на душите; индусите вярват в прераждането, а съвременните учени - в наследствеността. Това са три учения с противоположни значения. Наследствеността е закон на физическия свят; прераждането е закон на душата, а преселението на душата - закон на духа. С други думи казано, египтяните са учили за слизането на духа; индусите - за еволюцията на душата, а съвременните учени - за наследствеността. Човек седи на земята по силата на закона на прераждането. Физическият закон задържа човека на земята, докато завърши своето развитие. Ако погледнете човека с окото

на ясновидеца, ще забележите, че той е свързан с хиляди конци, които трябва по естествен начин да се разкъсат. Всеки конец има своя специфична мисия. Днес се явява спор върху въпроса за прераждането. Христос дойде на земята, за да направи мост между небето и земята, да има съобщение. Преди Христа хората робуваха. Откакто дойде Христос, те се прераждат. Той казва: "Ако не се родите изново от Дух и вода, няма да влезете в Царството Божие". Прераждането не е принцип, но е закон да си в общение с другия свят, да имащ право да минаваш от един свят в друг. И Христос се прероди на земята, за да покаже на хората Божията Любов. Той пак ще се прероди на земята, но не както индусите го разбират. Прераждането е закон за усъвършенстване на човешката душа. Човешкият организъм постоянно се променя. Следователно, той се облича във все понови дрехи. Законът за прераждането не е догма, а религиозен принцип. Той е научен въпрос за учениците и разумните хора."

Законът за кармата, като причина за прераждането, е основен закон във физическия свят; той е творчески акт, без който не би имало динамика, движение, растеж и усъвършенстване. Законът за причината и следствието, т.е. за кармата, трябва да се разбере, ако искаме да отбегнем много от страданията си. Последните настъпват, когато влезем в противоречие със закона за причината и следствието, т.е. когато вършим неща, които противодействат на причината и следствията. Самата природа и вселена е изградена на основата на този закон, защото структурата на света не лежи между покоя и движението, но между равномерните движения-траслации и ускорителни движения в континуума.

"Кармичният закон не е нищо друго, освен съдбата на човека. Кармата е закон на необходимостта,

през който всеки човек минава. С други думи казано, кармата представлява неблагоприятните условия в живота на човека. Човек трябва да работи съзнателно, за да ликвидира правилно своята карма. Като ликвидира с кармата си, човек влиза в Божествената Промисъл, в закона на благодатта или в тъй наречената "Дихарма". Да се преражда човек - това значи да живее в закона на кармата. Смешно е да се мисли, че кармата определя човешкия живот. Човек сам създава кармата си. Невъзможно е това, което сам си създал, да определя посоката на твоя живот. Човек може да се изправи само когато съзнае, че той е виновен за своята карма. Следователно, веднъж я е създал, той сам ще я изправи. Кармата преследва човека най-малко до четири поколения, докато изплати всичките си дългове. Какъвто е законът на кармата, такъв е законът на дихармата. Това, което Бог е определил за човека, векове да минат, той ще го получи. Всяко страдание има своите далечни причини. Страданията не идат напразно. Кармата може да се изрази на физическия свят, но може да се изрази и в астралния свят или в менталния, т.е. в света на чувствата, желанията или в света на мислите. Законите за противоположностите и подобие, ако можем да ги разберем, са два велики закона в света. Единият закон - на подобие, е закон на небето; другият закон на противоположностите - това е закон на земята, на ограничения свят, на плътта. Индусите, които знаят тези два закона, ги извяват с думата "карма" - закон за причините и следствията. Кармата може да бъде карма на прилив и карма на отлив, сиреч добра и лоша карма.

"Индусите казват, че ние сме дошли на земята, в този затвор, за да ликвидираме своята карма. Аз пък казвам: ние сме дошли и сме изпратени на земята от невидимия свят, за да научим някои уроци, да

свършим училището. Едно време кармата не е съществувала. Хората сами създадоха кармата и ако вървят в правия път, кармата им сама по себе си ще се махне. Битието, в което живеем, има свои привилегии, но има и свои задължения. Човек трябва да съзнае, че е дошъл на земята първо да слугува, а после да благува."

ТЯЛОТО НА ЧОВЕКА, Т.Е. ФИЗИЧЕСКАТА СЪЩНОСТ НА ЧОВЕКА

"Човек може да се съобщава с невидимия свят само чрез физическото си тяло. Човек, като е дошъл на земята и се е облякъл в материя, трябва да пази организма си, да има правилна обхода към него. Тялото е подобно на помощния добитък. Ако към добитъка е нужно човешко отношение, колко повече това е нужно към собственото тяло. Физическото тяло на човека е ключ, с който могат да се решават всички трудни въпроси. Изучаването на човешкото тяло е начало на всички науки, които представляват основа на бъдещето. Тялото на човека е символ, но идеите не произлизат от тялото, те само се проявяват чрез него. Онези, които са изучавали човешката конструкция, казват, че външните черти на човека се дължат на вътрешното му естество, т.е. какъвто е човек отвътре, такъв е и отвън. Ако почнете да изучавате човешкото тяло, ще видите цялата природа, човекът е един микрокосмос; каквото става в цялата приро-

да, това става и в човека. Тялото представлява външната, обективната проява на душата. Никой не може да разбере и познае душата вън от проявите на ума, сърцето и тялото."

"Често се говори, че човек трябва да живее за цялото. Цялото в човека е неговото тяло, а частите му - отделните органи. Малко хора имат предвид всичките органи на тялото си. Благодарение на този частичен интерес, те пренебрегват нуждите на целия организъм, вследствие на което се явяват различните болести. Колкото по-обработена е материята на човешкото тяло, толкова и животът му е по-възвишен. Степента на човешкото развитие се определя от материята на неговия организъм. Животът на човека се изразява чрез материята на тялото му. Сега за всинца ви е необходимо физическо развитие. Душата не може да се прояви в едно хилаво тяло.

"Най-първо трябва да се занимавате с великата философия на вашето тяло, с ония велики причини, които са почнали да действат, с причините, например, които са създали ръката. Като разглеждате човешкото тяло, ще видите в него три триъгълника: от главата до раменете е първият триъгълник - с върха нагоре; от раменете до пъпа е вторият триъгълник - с върха надолу; от пъпа до краката е третият триъгълник - пак с върха нагоре. Човешкото тяло е резултат на разумни сили." "Къде е екваторът на човешкото тяло? При слънчевия възел, под лъжичката. Това е и най-подвижната част у човека - в кръста. Между горната част на човешкото тяло до пъпа и долната част - от пъпа надолу също има противоречия. Горната част на тялото наричаме "областта на мисълта", а долната - "областта на желанията". В областта на мисълта живее истинският човек, а в областта на желанията - нисшия човек, наречен "човек-животно". Човешката глава представя основния Бо-

жествен капитал; лицето е капиталът, вложен в обращение; ръцете пък представляват това, което човек е изработил и придобил. По главата, по лицето и по ръцете на човека можете да познаете как е живял в миналото от ред поколения насам, как живее днес и как ще живее в бъдеще."

Както споменахме, Учителя Петър Дънов е прочувал от френологична гледна точка българина като тип човек. Има ценни данни в това отношение в беседите и те могат да се проучат и използват в ежедневието, при опознаване на хората, с които общуваме.

"Когато дойдем до същността на живота, трябва да се спрем върху всички органи на човешкото тяло; както тия, които извършват важна и почтена работа, така и тия, които извършват непочтена работа, ще видим, че всички са еднакво необходими и важни. Според философията на източните народи, човек има седем тела, от които главни са физическото, астралното и умственото (ментално), а останалите четири - допълнителни. Докато е на земята, човек работи главно с физическото тяло - най-подходящият инструмент на земята."

"Красивото, което човек носи в себе си, трябва да бъде изразено в главата, в лицето, в ръцете, в краката, в цялото тяло, а най-после и в словото му, израз на което са неговите мисли, чувства и постъпки. След това идват душата и духът му като последни изразители на човешката красота."

Тялото на човека трябва да разглеждаме като мощен агрегат, излъчвател на енергии и сили. Известно е, че всяка биохимическа реакция в клетките и органите на тялото е свързана с излъчване на електромагнитни течения. На тази констатация се дължат днес съществени диагностични медицински изследвания: електрокардиографията, енцефалографията и

т.н. Тези излъчвания се долавят и от чувствителните хора-екстрасенси или ясновидци. Те се използват и с лечебна цел, когато са силно изразени. Тези излъчвания особено мощно се произвеждат от централната нервна система - мозъка. Те се долавят като сияние около главата на човека, наречено аура. По качеството и силата на аурата можем да съдим за състоянието на човека и неговия духовен живот. Учителя Петър Дънов казва: "Аурата на човека представлява нещо подобно на кръг, различно оцветен, с различна големина и дебелина. Аурата на човека определя неговата интелигентност. Когато философът е зает с някаква важна материална мисъл, от мозъчните центрове излиза една особена червена светлина; колкото мисълта става по-интензивна, по-възвишена, толкова и светлината става по-ясна, по-светла, по-мека, докато дойде до меко виолетова, а понякога жълта светлина. Значи цветовете на мисълта минават целия слънчев спектър. Докато ореолът на човешката глава свети, човек е здрав и вярва в живота и Любовта. Щом загуби ореола си човек заболява."

"Иска ли да бъде здрав, човек трябва да поддържа физическа, сърдечна и духовна чистота. Ако ние при сегашния живот не можем да контролираме нашия организъм с неговите сили - този мозък, това сърце, тия нерви, артерии и всички клетки в него, какво остава тогава? Човек трябва да бъде господар на своето тяло, да владее мускулите, краката си, очите, устата. Всяко движение на човека трябва да бъде под контрола на неговата воля."

Осъществяването на пълен контрол над тялото си човек може да реализира единствено с изграждане на здравни навици в себе си. Последните трябва да включват съзнателно регулиране на работата на тези органи, които най-често ни се натрапват с функциите си. Това е храненето, дишането, нощната по-

чивка - сънят, движенията и др. Тези функции не трябва да диктува ежедневиият живот, а да са напълно в наше подчинение и целесъобразно използвани.

"Не се спирай върху онова, което човек говори, но спирай се върху начина, по който той живее. Животът на човек определя неговите вярвания, неговите възгледи и убеждения, твърди Петър Дънов. Човек трябва да се изучава, да дойде до вътрешно познаване на своето естество." Явно чрез самопознанието можем да овладеем и физическата си същност, като я използваме единствено за духовна връзка с отвъдния свят и за духовно извисяване.

"Яденето е една необходимост на земята. То е най-важното от всички неща на света. Добре, но сега някои казват: "Яденето е нещо обикновено". Не, то е нещо необикновено. Това са най-великите сили, съгъсени във видима форма. С хиляди години хората ядат, но не са разбрали смисъла на тази храна." Храненето е интимен процес в организма, при който живата тъкан приема сили и енергии от веществата в природата или направо от нейните лъчисти енергии. Същност, храненето като процес е обмяна на енергии между тялото и природата. Организмът ни като микрокосмос е резонатор на силите на макрокосмоса. А най-елементарната обмяна на енергии става чрез храносмилането. "Яденето е наука за трансформиране на енергиите от едно състояние в друго. Яденето е трансформиране на грубата енергия в умствена. След като се наядеш, ще започнеш да пееш; по този начин ще превърнеш умствената енергия в духовна. А що се отнася до молитвата, тя е закон за трансформиране на умствената енергия." Учителя Петър Дънов дава много ценни съвети относно начина на храненето, състава на храната, ритъма на храненето, постенето като необходим процес и т.н. "Първото правило за храненето: ще се храниш вечер-

но време преди да е залязло слънцето, а сутрин никога няма да ядеш преди да е изгряло слънцето. Никога не яж, ако нямаш разположение. Второ правило: на ученика на окултната школа не му се разрешава да яде бързо, абсолютно е забранено. Трето правило: никога не е позволено на ученика на окултната школа да преяжда. Когато ядете и дойдете до най-сладката хапка, спрете там. Човек всякога трябва да остава малко гладен; щом дойде моментът, когато яденето е най-сладко, да спрете."

Относно състава на храната Учителя застъпва преди всичко плодовата храна, а също и вегетарианството. Разбира се, фанатизмът не се препоръчва. Така през 1919 година той казва: "Вегетарианството е за препоръчване, макар че и това не е правилно схващане за диетата, защото природата е създала всевъзможни храни, и всеки трябва да се храни със специална за своя организъм храна. Всеки човек, всеки народ, всяко общество трябва да си избере подходяща храна, която да дава най-добри резултати. Съвременните учени говорят за месото като за по-силна храна. Наистина, месото е по-силна храна, но повредна. Тя съдържа повече отрови и прави човека груб, жесток. Сега всички ония, които са вегетарианци, нека ме разберат добре, да не стават фанатици. Да, вярно е, че ние трябва да намерим онази съответна за нашия организъм храна. Под "вегетарианска храна" аз не разбирам непременно чисто растителна или строго плодоядна храна, но "вегетарианска храна" бих нарекъл храната на съпоставянето, храната на разумния живот. Най-голямата отрова, която съдържа месото, и за която учените хора и не подозират, седи в това, че се посяга върху живота на онези млекопитаещи, които имат силно желание за живот. Едно от научните обяснения, с което се поддържа вегетарианството, е обстоятелството, че съз-

нанието на животните, които се колят, е доста развито. Те искат да живеят, не се поддават доброволно на колене. Насилието внася в организма на тези животни различни отрови."

Ползването на растителна храна изгражда в човека морално-етични добродетели за опазване живота на земята, за избягване насилието като метод за решаване на спорни проблеми, за уважение към живота като принцип, за любов към себеподобните и други такива. Затова се препоръчва: "Човек трябва да се пази от животинските форми. Животинското в него трябва да се подчини на висшето. Ядеш ли, не преяждай. Не давай на стомаха си това, което той иска, защото по атавистичен начин той понякога може да поиска месо или друга някаква храна, която днес не му понася. Човек трябва да бъде вегетарианец по убеждение."

Към храненето спада и постенето. Постът като почивка за храносмилателния тракт има и морално-духовно значение. Постенето е израз на волята на човека да владее над капризите на желанията, страстите и влеченията. Отказът от храна за дни или повече време предизвиква в организма и защитна реакция. Известно е, че при пост организмът посяга към най-ненужните запаси, за да поддържа обмяната на веществата. Тези ненужни запаси са тлъстините, утайките и други вещества, които в много случаи обременяват тялото и психиката на човека. Така че постът има и оздравителна задача.

"Когато постите, трябва поне да имате най-малки резултати в някои направления: да подобрите здравето си, главно нервната система; да подобрите чувствата си, като внасяте в тях малко повече меко-та, в ума - да внесете повече светлина. Не само физическият пост лекува, но и духовният. Като постиш, повече ще дишаш. Тогава вместо със стомаха, ще се

храниш с дробовете си - ще дишаш повече въздух. Чрез дишането работиш повече с мисълта си, казва Учителя. Постът трябва да трае дотогава, докато човек се усеща бодър, крепък. Ако можеш да постиш така, че да бъдеш весел, с бодър дух и никой да не те познае, този пост има смисъл. Така може човек да пости и десет и повече дни.

Разбира се, постът може да се приложи и като се ограничим от известни храни само. Така като преходна фаза към абсолютен пост е хранене определено време само с плодове или прясно кисело мляко. През време на пост трябва да се приемат обаче необходимите течности. Най-добре е да се използва топла вода. Прекратяването на по-дълъг пост трябва да стане с постепенно внасяне на по-лека храна (плодове, мляко, плодова супа). Не трябва да се навърляме на храната, тъй като ще предизвикаме смущения в храносмилателния тракт.

Друг здравен режим на тялото ни е сънят. "Сънят спада към физико-астралния живот на човека, яденето спада към физическия живот, а работата - към умствения. Чрез съня се набавя изгубената енергия. Когато човек отива да спи, трябва да му е приятно, че влиза за няколко часа в другия свят. Тогава съзнанието му минава от едно състояние в друго. Ставането от сън подразбира възкресение. Заспиването означава "смърт". Когато спи, човек отива на онзи свят. И когато го питат какво е видял там, той казва, че е сънувал нещо, но не помни какъв е бил сънят му. Когато хората се връщат от онзи свят, съзнанието им за този свят се прекъсва и те нищо не помнят. Колкото по-голяма е светлината на човешкото съзнание, толкова и паметта на човека е по-силна. Сънят не е истинско виждане. Да видиш само външната форма на нещата, това още не е познаване и разбиране." "Силата на съня не зависи от продължи-

телността на времето. Който разбира закона на съня, за пет минути може да свърши толкова работа, колкото за седем часа. Когато дремне пет минути, той ще се възобнови толкова, колкото ако би спал цели седем часа. За да си почине, човек трябва съзнателно да спре дейтелността на своите мозъчни клетки. В това време човек излиза от тялото си и остава съзнателната физическа енергия да обнови органите му. Правилно е човек да спи на дясната страна, но може да спи и на лявата. Когато енергиите на повърхността на земята са отрицателни, човек трябва да ляга на дясната си страна. При окултното възпитание и самовъзпитание трябва да обръщате внимание на начина по който спите. Щом легнете, ще кажете на тялото си: "Слушай, както си легнеш, така ще останеш до сутринта - никакво мърдане надясно или наляво!" Ако тялото ви се подчини на тази заповед, значи вие сте му господар, може да го владеете. Понеже вие влизате в света, трябва да владеете органите си, клетките си, да имате самообладание. Ако не възпитате своето тяло, всяко друго възпитание няма да ви ползва. Колкото по-добре спи човек, толкова по-здрав става. Направете опит - в продължение на един месец спете спокойно, без никакви смущения в мислите и чувствата и ще видите, че състоянието ви се е подобрило. Най-трудното изкуство е да спиш правилно. Аз съм го изпитвал, то е най-трудното изкуство. Като си легнете, за пет минути да заспите! Това вече не е дресировка; то е сила на волята. Като си легнеш на дясната страна, на сутринта пак да се намериш на дясната страна; това е изкуство."

За добрия сън се изискват и други условия. Това е чистият въздух, тишината в околността, удобното легло, видът на материята на завивките и дюшека, височината на възглавницата, видът и количеството

на вечерята, състоянието на нервната система (възбудена или спокойна), часът, в който си лягаме, и др. За предпочитане е да се спи на отворен прозорец, на полутвърдо легло, завивки от вълнена материя и дюшек от вълна, възглавница полутвърда и не много ниска; вечер да се вечеря малко или с много леко смилаема храна и то преди залез слънце; да се ляга към десет часа вечерта и да не се обсъждат или гледат възбуждащи нервната система въпроси и картини.

Друг фактор за добро и здраво тяло с хармонизирани органични функции е видът и дълбочината на дишането. "Дишането е първото условие, което придава на човека известни добродетели. Дишането е мярка за определяне степента на човешкото развитие. Който диша правилно, той може да измени състоянието на своята храносмилателна и дихателна система и да е господар на нисшите сили в себе си. Дишането трябва да бъде съзнателно, защото прави връзка с мисълта. Колкото повече време човек задържа въздуха в дробовете си, толкова е по-силен. Здравият човек се отличава от болния и по дишането. Той диша ритмично, плавно, без никакво хъркане, каквото се чува при болния. Той може дълго да ходи, без да се запъхтява. Какво е главоболие той не знае. Мисълта му е спокойна, равна, без напрежение. Умствено той може да работи продължително време без умора. Всяка Божествена енергия, която слиза отгоре, трябва да мине първо през дихателната система, оттам да се качи в ума и после да слезе в сърцето. Изкуство е човек да диша дълбоко, но без шум, никой да не чува. Здравето на човека зависи от количеството въздух, от количеството светлина и топлина, които той приема от външния свят. Светлината дава простор на човешката мисъл. Дишането пък дава простор на чувствата му, а топлината внася разширение в чувствата и в мислите. Дишайте дълбоко.

като се стремите да дишате плавно и дълбоко! Когато дишате дълбоко, първоначално ще почувствате някакво препятствие, но като постоите, вие ще се освободите от него и ще придобиете свобода на дишане. Когато тренира човек физически, той трябва да обръща внимание на дишането си, да диша и през кожата. Всички пори на тялото му трябва да са отворени и да приемат въздух. Колкото повече въздух приема човек, толкова повече прана влиза в дробовите му. От дробовите праната прониква в целия му организъм. Колкото по-дълбоко диша човек, толкова по-лесно може да се концентрира." При нормални условия без заморяване човек диша повърхностно, т.е. използва около 500 куб. см въздух. При физическо натоварване или съзнателно тренирано дишане капацитетът на белите дробове може да се покачи на 3000 - 4000 куб. см въздух. Дихателната площ на алвеолите на двата бели дроба у човека е около 90 кв. м. Това е една завидна повърхност - колкото плоскостта на един голям апартамент, чрез която навлиза кислородът в червените телца на кръвта. "Иска ли да регулира кръвообращението си, човек трябва да поеме дълбоко въздух, да го задържи известно време в дробовите си и после бавно да го изкара навън. При дишането трябва да вземат участие и коремните мускули, да дават тласък, напрежение на въздуха, да го изкарат навън. Добре е човек да поема въздух първо с лявата си ноздра като бавно брой до 10-15, после да я запуши и да задържи въздуха в дробовите си около 30-40 секунди, а след това да издиша бавно, ритмично. Когато поема въздух през лявата ноздра, дясната трябва да бъде запушена, а когато го задържа в дробовите си, и двете ноздри да са запушени."

Различаваме три вида дишане: горно, долно и пълно. Горното дишане е дишане посредством

гръдната клетка (гръдният кош). Към този вид дишане са склонни преди всичко жените. Долното дишане с помощта на диафрагмените мускули, докато гръдната клетка остава спокойна. При това дишане коремът на човека се издува и снижава. Към коремното или долно дишане са склонни преди всичко мъжете. Пълното дишане е тогава, когато при него участва както гръдната клетка, така и диафрагмата. При това пълно дишане осъществяваме пълна вентилация на белите дробове. Ползвайки пълно дишане при физически труд или планински екскурзии, ние избягваме умората и пренатоварване на сърцето.

МОРАЛНО-ЕТИЧНИТЕ УСТОИ У ЧОВЕКА

На физическия свят за човека от съществено значение са морално-етичните устои. Те са основата, върху която може да се гради духовното израстване. Те са крайъгълният камък на пътя към съвършенство. Това са изискванията, които гарантират и стабилизират добродетели, развиват и утвърждават човешките прояви при братското съжителство със себеподобните. За изграждането на своя характер човек трябва да използва всичко, което се изпречи на пътя му. За тази цел трябва да изучава всички външни и вътрешни прояви на своето естество. Да изучава мислите си - това е била една от задачите на древните философи. Сега, при пробуждане на съзнанието много от вас се индивидуализират. Пазете се от това състояние! Но не се борете със себе си... Изслушвайте себе си, добре разсъждавайте и извадете

поука, но не се борете. Щом се научите да различавате вашите мисли и състояния от чуждите, ще можете да се противопоставяте на последните и по този начин да се освободите от тях. Това значи да бъде човек господар на себе си. Когато личните чувства са силно развити, човек се намира в един свят. Личните чувства съществуват във всички животни, като започнете от нисшите и постепенно отивате към висшите. Изучавайте себе си, своите външни и вътрешни състояния, за да придобиете знанието, което търсите. Изучавайте и ближните си. Изучавайте минералите, растенията, животните като части от едно Цяло, за да се свържете с Него. Всички състояния, през които човек минава, не са нищо друго освен възпитателно средство, т.е. възпитателни методи на природата. Тя мени своите методи според случая. С отказването да изпълнявате каквато и да е добра мисъл, вие всякога се понижавате, средата става все по-груба и по-груба, докато най-последната ваша воля се парализира. Вие ставате игра на съдбата. Първото нещо, което се изисква от ученика, е смирението - да знае, че вечното, безграничното не може да се събере в преходното, граничното. В малката глава на човека не може да се събере необятното значение на Битието."

"Престъплението не седи в това, че сте направили една погрешка, а в неизправянето на погрешката. Самоотричането, за което Христос говори, подразбира освобождаването на човека от неговите лични желания. Най-добрият метод за възпитанието на човека е да бъдете слепи за погрешките му, да желаете доброто му, без да му правите никакви забележки. Мнозина очакват първо светът да се оправи, а след това и те самите. Всеки поотделно трябва да мисли за своето оправяне. Щом се изправят частите, и ця-

лото ще бъде изправено. Нито частите могат без цялото, нито цялото - без частите."

"Да лъжеш - това значи да загубиш достойнството си на човек. Така губиш условията за своето бъдещо развитие. Причината за грехопадението се дължи на лъжата. Който се учи и във физическия, и в духовния свят, той е дошъл до естествения път на развитието си. Да се учи човек, да се стреми към съвършенство - това е правият път на живота."

"Новото учение изисква крайно интелигентни хора, с гениален светийски ум. Дошло е време, когато християнските народи трябва да се помирят и побратимят и да се приготвят за бъдещата религия, която иде. След 1945 година тя ще дойде, ще се наложи на човечеството и ще го преобрази. Тя е религията на труда. След нея ще дойде новото учение за живота. Докато живеят с религията на труда, хората все още ще се карат, ще се бият, но влязат ли в учението на живота, всичко това ще изчезне." Това предсказание на Учителя Петър Дънов е направено през 1919 година. То се сбъдна. През 1945 година, след войната, в цяла Източна Европа се наложи "религията на труда", т.е. комунистическият строй. Сега вече, след като се провали комунизмът (през 1989-1990 година), трябва да започне прилагането на новото учение за живота - побратимяване на религиите, обединение на народите в икономически и политически съюзи, отказване от войната като средство за решаване на спорни въпроси, премахване на границите, като бариери за контакти между народите и др.

"Вярата е свързана с човешката интелигентност, с човешкия ум. Който вярва и мисли, той може да направи нещо разумно. Затова вярата е свързана с човешкия ум, с човешката интелигентност, а умът е израз и свързан с дишането... Вярата има връзка с рит-

мичното дишане. Затова индусите се стремят да дишат ритмично, когато искат понякога да регулират своята мисъл отгоре надолу."

"Молитвата е вътрешен процес. Не може да се молите на ъпределено място и време, само сутрин, на обед или вечер. Ще се молиш, когато душата ти пожелае. Като се молите, вие трябва така да се съсредоточите, че да забравите всичко около вас, че нищо да не ви занимава, освен молитвата. Що се отнася до това как да се молите, то е лична работа, която всеки сам трябва да научи. Молитвата не търпи никакви правила, никакви ограничения. Когато човек се моли както трябва, той винаги е обърнат към Бога."

ПЪТ КЪМ СЪВЪРШЕНСТВО

Основните принципи на съвършенството според Учителя Петър Дънов са Любовта, Мъдростта и Истината. Затова той казва: "Бъдещата религия ще почива върху три основни положения: върху Любовта, върху Мъдростта и върху Истината."

"Любовта трябва да бъде съвършена, безкористна, без граници, без всякакви изисквания, вътре в човешката душа. Първият принцип - Любовта във вас трябва да бъде пълна и съвършена. Половата любов е най-малката любов на физическото поле и ако в нея не можем да дадем жертва, как ще можем да дадем жертви в Божествената Любов? Ако тази любов почне с лъжа, целият живот ще протече в лъжа. Ако тя започне с ум, воля и сила, целият живот ще бъде честен."

"Животът не е нищо друго, освен непрекъснат стремеж към придобиване на знание, което иде от Висшето, Божественото Начало. Това изисква да се стреми човек към Божествената Мъдрост, която дава знания; към Истината, която дава свобода; към Любовта, която дава живот; към живота, който дава радост; към знанието, което дава сила и свобода, която дава простор на човешката душа. И така, докато се занимава с материалните неща в живота, човек се намира на границата на животинската любов; докато се занимава с материалния и духовния живот, той се намира на границата на човешката любов. Щом изчезнат страстите от човешката любов, човек влиза в ангелската любов. И най-последно, когато разбере причините на всички явления в живота, човек влиза в Божествената Любов. Искам да обърна внимание на това, че Любовта не е от материален характер. Тя не спада към временните прояви на човека. Любовта е извън времето. Тя е най-реалното нещо на живота - нито се губи, нито се създава. Любовта не може да се хване. Тя е непреривно течение.

Любовта е среда за нашия живот. Следователно, като разглеждате любовта окултно, разглеждайте я като основа, в която се развива животът, от който той черпи своите сокове."

"Мъдростта излиза от Любовта; Мъдростта е едно състояние на Любовта, нищо друго. Второто лице на Бога е Мъдростта, проявена в знанието. Знанието е проявление на Мъдростта, но тя е повече от знанието. Тя е абсолютна, в нея няма никаква заблуда, никакви теории. Обектът на Любовта е Мъдростта. Само светлият път на Мъдростта води към Истината. Когато научите закона на Истината, той ще ви даде власт над материята да разбирате нейните вътрешни съчетания и да усъвършенствате вашия живот. Любовта и Мъдростта се стремят към Истина-

та като към крайно звено, като към крайна цел в живота. Истината създава образите, тя е поле на знание. Бог съществува само за онези хора, които вярват в Истината. Който не вярва в Истината, за него Бог не съществува; такива хора сами за себе си са богове."

"Досега съм проповядвал на хората да се обичат едни други; отсега нататък оставям този въпрос настрана и казвам: хората трябва да обичат Истината. Сега аз вече проповядвам обич към Истината. Истински Учител е само оня, чието слово изразява Абсолютната Истина. Той е пълен изразител на Божественото Начало. В посока към съвършенството, ученикът не може да криволичи по пътя си, да върви налясно, наляво, но винаги право към целта."

"Задачата на човека е чрез своето висше съзнание да намери себе си, да намери Бога и най-сетне - смисъла на живота. Съвършенството на човека седи в това човек да достигне до една цел, която да не търпи никаква корекция, и да я постави на своето място. Философията на живота е да познаете, че вие сте изпратени отгоре, да изпълните волята на Онзи, Който ви е изпратил преди милиони години на земята. И старите пророци не са знаели всичко; има нещо в света, което и пророците не са знаели, има нещо, което и Великите Учители не знаят; това да го знаете. Оная Велика Божествена Мъдрост, която се изявява, оная тайни в Бога, които са скрити, само времето изявява."

"Да се самовъзпитава човек значи да си представи мислено всички положения, в които животът може да го постави и да бъде готов на саможертва. Не е лошо, че греша човек. Лошо е, когато не изправя погрешките си и не се учи от тях. Обикновеният човек се учи от погрешките си, а мъдрецът - от грешките на другите. Сврхчовекът е кротък, смирен, чис-

тосърдечен и т.н. За него казват, че ще наследи земята. Той нищо не говори за себе си, не се хвали, не се препоръчва и работи тихо, никой не го вижда, навсякъде минава незабелязан."

"Грешки са правили не само учителите, всички са правили грешки и ще ги правят дълго време; не мислете, че ще ги избегнете. В природата, в която живеем, при условията, които имаме сега, единственото същество, което не греши, е само Бог. Духовният и светският човек живеят в един и същ свят, но не в една и съща среда. "Добродетелта е качество, което човек само може да си изработи. Търпението, красотата, въздържанието, самообладанието, проникателността са качества, които човек сам може да си изработи. Човешкият дух е завършил своята еволюция, той е съвършен. Човешката душа и тя е завършила своята еволюция, но човешкият ум, човешкото сърце и вашата воля се нуждаят от развитие и усъвършенстване: Следователно, вие трябва да работите за своя ум, за своето сърце. Някой казва: "Ние няма да се женим. Ние ще минем без женитба." Не, ще минеш през женитбата; тя е вратата на великия живот. Не само хората се женят, но и духовете се женят. Когато един възвишен дух слезе на земята и се облече в материя, и той се жени. Тия четири правила ни са необходими: честен към себе си, справедлив към другите, интелигентен спрямо природата; благодарен към всички. Казвам: в нашия живот трябва да има детинска простота. Не подразбирам да бъдем глупави. Тази простота ангелите наричат "свещена простота". Аз я наричам "невинност на душата". Себеотрицанието подразбира скъсване на всички стари, неправилни връзки с хората и създаване на нови любовни връзки, които почиват на закона на Любовта, Мъдростта и Истината. Съвършенството не е за нас. Докато е на земята, човек може отчасти само да бъ-

де съвършен. На земята няма условия за пълно съвършенство. Човек трябва обаче да работи за постигането на съвършенство, но реализирането на това съвършенство се отнася до бъдещето, дето се крият всички възможности. Стремез към съвършенството се изисква от всички, без да мислят кога ще го постигнат."

"Не е лесно човек да се освободи от връзките на своето минало. Човек има не само физически, но и духовни връзки. Човек трябва да бъде внимателен в живота си, да знае, че връзките, които днес прави, ще окажат влияние не само след сто години в живота му, но те ще имат влияние и след четири поколения. Човек може да служи на Бога без да е завършил университет, обаче, който иска да служи на Бога, той непременно трябва да бъде учен, да има знания. Който на времето си не е могъл да придобие знания, той сам, при специални условия, трябва да работи за своето усъвършенстване и самообразование. Най-трудната задача в света е самообладанието. Най-мъчно човек владее себе си."

"Духовен е само онзи човек, който е развил своето причинно тяло, с което разбира причините и последствията на нещата. Вие едва сега сте в преддверието на тази философия. Вие едва сега поставяте основата на едно правилно разбиране на живота. Правата философия на живота е следната: не съжалявайте за погрешките, които сте направили, но ги изправете. Най-важното нещо за човека е да запази чистотата, девствеността и силата на своето сърце и своя ум. Няма по-голямо изкуство от това да разбираш себе си, да влизаш в дълбочината на своето естество, да разбираш своя произход, причините на твоето съществуване, както и предназначението си като човек, дошъл на земята."

"Ученикът на новото учение трябва да има сърце чисто като кристал, ум светъл като Слънцето, душа благородна, обширна като вселената и дух мощен като Бога и едно с Бога."

"Съвършеният човек не е нито мъж, нито жена. Докато човек се раздвоява в чувствата и мислите си и се проявява ту като мъж, ту като жена, той не е съвършен. Светията, геният, Учителят са завършили своето развитие. Те слизат на земята между хората, за да държат матура. Христос дойде на земята да държи матура. В Божествения свят съществуват само едни отношения - между брат и сестра. Там съществата са първо братя и сестри, а след това идат служебните отношения. Като е дошъл на земята, човек е дошъл да се учи, да живее правилно, да не мисли за женене, за раждане на деца. Първата задача на човека е да уреди отношенията си с Бога, а после да уреди своите работи."

"Докато е на земята, човек трябва да се стреми към все по-висок идеал, към самоусъвършенстване. И Христос, като Син Божий, дойде на земята да придобие нещо, да придаде нещо към своето съвършенство. Не се спирайте на дребнавостите на живота. Не се спъвайте от изискванията и разбиранията на вашата личност. Ако искаш да намериш себе си и да се познаеш, намери най-голямото зло, което живее в тебе. После съсредоточи се и потърси най-малкото добро. В тоя момент всичките ти работи започват да се нареждат добре."

"Задачата на човека е да различава състоянията, през които минава, както и мислите и чувствата си. Той трябва да знае кои мисли са негови и кои чужди. Не е лесно да обичаш хората, особено когато мнозина не те обичат. Ти си длъжен да не им обръщаш внимание и да мислиш, че всички хора те обичат. Малцина могат да го издържат. Повечето све-

тии пропадат и се връщат назад. Трябва да бъдеш голям, велик светия, за да издържиш този изпит. Пазете своето младенческо състояние. Пазете своя вътрешен мир. Избягвайте общества с хора, които оказват лошо влияние върху вас."

"Учението, което светът дава, е предговор на Божественото учение. Следователно, ако вие сте добили този предговор, може да станете добър ученик на Божествената школа. Затова аз препоръчвам да добиете от светското знание колкото може повече. Ако светското нямаш, Божественото не може да придобиеш. Ако светското ти е мъчно, Божественото е хиляди пъти по-мъчно."

"Има някои черти, някои възгледи у вас, които трябва да напуснете. Те са следните: тщеславието. Това е животинско проявление у човека. Съвременните хора страдат повече от неврастения, която се дължи на тщеславието. Тщеславието е внесло в религията лицемерието. Лицемерието е родено от тщеславието. Тщеславният човек, за да покаже, че не е като другите хора, че е необикновен, той лицемери. После, слабост на всички ученици е, че някой път мислят, че знаят повече от Учителя си. Правило в Бялата окултна школа е: ученикът никога не може да знае повече от Учителя си. Туй е закон на Бялата окултна школа. Христос казва: "Ученикът не е по-голям от Учителя си." Вие, като дойдете на моето място и стъпало и придобиете тези знания, които имам, аз ще бъда на друго, по-горно стъпало. Вие никога няма да ме стигнете, защото, ако вие растете, и аз ще раста. Развитието е вечно. За да може да възстановим между нас хармонията, трябва да имаме един ключ. Аз ще ви кажа този ключ. Това е обичта."

"Който влезе в школата, трябва да бъде един образец. Аз съм казвал така: светлина в умовете ви, чистота в сърцата ви и Истина в душите ви. Ние трябва

да бъдем хора смирени, да знаем, че не сме добродетелни. Добродетелта е нещо, което ще се създаде по закона на Любовта. Ще се пазите да не нарушавате хармонията. Любовта е само тази, която може да издържи всичките грехове на света, всичките безконечни грехове на хората; тя е Любовта на ангелите и на Боговете. Това е Любовта. За да се появи Божествената Любов у нас, Духът дълго време трябва да работи върху нашето физическо и духовно тяло, за да може да ги приготви да възприеме енергията."

"Така окултната школа не е школа за утешение на хората, но тя е школа за изучаване на великите, неизменните закони на Битието, на проявлението на Бога, в който нашият живот се разлива съразмерно и хармонично."

УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ САМ ЗА СЕБЕ СИ

"Някои искат да знаят кой съм аз. Аз съм това, което ви говоря. Според мене, аз трябва да дам някому излишъка от моите знания, от моя живот, защото той не е мой. Тази виделина, която иде отгоре, трябва да препратя навън. Аз съм дошъл да кажа Истината, каквото говори Господ, Когото добре познавам. Коумто съм казал тази истина и я е проверил, винаги е имал резултат. Аз съм ваш приятел, искам да ви покажа начин как да живеете. Какво ме интересува друго? Нима мислите, че ще спечеля нещо? Ако има някой, който трябва да се обезсърчава, това съм аз. Защо? Внесъл съм голям капитал, срещу който или нищо не съм получил, или нещо нез-

начително. При все това, вярвам, че ще стане нещо и че ще получа някакво възмездие, макар и микроскопично. Аз ви проповядвам като на свои братя и сестри в името на Христа. Никога няма да изопача Истината, за която никои друг от две хиляди години насам не е говорил. Единствената цел, която имам, е да ви помогна да станете достойни синове на Бялото Братство. Бялото Братство, за което ви говоря, не е ново Братство; то съществува от паметивека, но продължава да съществува и досега. Моето учение не е теория и диспут; то е основано на строг научен опит. Аз съм подложил всичко, и най-малките подробности на това учение, на опит, на строг опит. Изпратен съм на земята да се изпита светийството ми. Понеже знам, че съм на изпит, затова внимавам да не направя някаква грешка. На небето съм голям светия, затова на земята съм на големи изпитания. Ако не беше така и не знаех какво съм, нямаше да приема никого около себе си. Казвам, че знам какво съм и какво се изисква от мен; приемам всички хора и не питам кой как постъпва и в какво вярва. За мене е важно как аз постъпвам и в какво вярвам. На земята заемам последното място. По-последен от мен няма."

"Аз съм длъжен това Божествено учение - учението на Любовта, Мъдростта, Истината, Правдата и Добродетелта - да го предам с живот и дело на вас - учениците на Всемирното Бяло Братство в България. Вие, учениците, сте длъжни да го предадете на българския народ. Българският народ е длъжен да го предаде на останалите народи по лицето на земята. Ако аз не изпълня своята мисия както трябва, ще давам отчет пред Бога. Ако вие, моите ученици, не изпълните своята мисия както трябва, ще давате отчет пред Бога. Ако българският народ не изпълни своята мисия, той ще дава отчет пред Бога."

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА УЧЕНИЕТО НА ПЕТЪР ДЪНОВ

Учението на Учителя Петър Дънов или както той го нарича "философия на живота", или "моето учение е наука и вяра", обгръща всички аспекти на живота в света. То третира Първопричината на нещата - Бог, сътворението на света, структурата на света, живота като принцип и твореща сила, природата и биосферата в нея, човека и неговата същност, производ, физическа и духовна изява. В основата на своя миروглед Учителя възприема единството в света като хармонично цяло, което с физическата си част представлява видимото - физическото тяло на Първопричината на нещата - Бог. "Бог е трансцедентен и иманентен, Той е неизменен Абсолют, централна моада и същевременно проявяващ се, даващ форма и живот на всичко, вечно творящ Логос. Като Абсолют, Той е Първопричината на нещата, дава живот на всичко, съдържа единството на всички души. Той е глава на човешкия дух." (А.Томов)

Този модерен пантеизъм, но същевременно възвишен монотеизъм отговаря на изискванията на съвременния човешки интелект, а също и на схващанията и достиженията на съвременната наука. Бог сътвори света в шест дни, се казва в Библията, но тези шест дни Учителя разгръща в границите на милиарди години. Хронологията на сътворението на света съвпада според Учителя с тази на библейския разказ, което подсказва, че последният е символичен.

Светът, макар единен, се изразява чрез различни среди, различни състояния или на съвременен език - различни измерения. Учителя със завидна простота, яснота и достоверност изяснява физическия свят, който е отражение, копие на един по-възвишен, ду-

ховен свят. От това следва, че животът на земята не е единственият, не е последният. Това са учили древните мъдреци, това ни показва Христос, това учи днес науката и това пледира Петър Дънов. Животът, следователно, е вечен кръговрат, както "диханието на вселената", която преминава от фаза на сингулярност-единение, към фаза на експанзия-разширение. В тази ритмичност на състоянието на света виждаме диханието на Бога, което ту твори многообразието на света при вътрешно еднообразие, ту прибира света в себе си като единение - сингулярност с външно еднообразие, а вътрешно многообразие. Науката говори за "големия взрив", при който светът се разпада до единични микрочастици - тухлите на физическия свят, а след милиарди години настъпва колапсът на света, т.е. свиването му до пълно единение под влиянието на гравитацията. Сътворението или експанзията на света е израз на инволюционния процес, при който от цялото се преминава към частите. При този процес духовното съдържание на Първоизточника се ограничава в своите части и твори формите на физическия свят. Възвръщането на Първоизточника-Бог е еволюционният процес на света, казва Учителя. Всяка форма на физическия свят се стреми да се усъвършенства, за да се приближи към Абсолютното Начало. Тази хронология на изявата на нещата наблюдаваме навсякъде в природата и света. Това е вечното "дихание" на Бога, както казват древните мъдреци. Науката днес ни показва, че извън третото измерение трябва да има четвърто измерение, после пето и т.н. Но това са измерения извън възможностите на нашите пет сетива, които долавят формите и процесите само на трите измерения.

Животът по своята същина, казва Учителя, се изявява като силово поле, твореща същност в сферата на тримерния свят. Той е проявление на висшата Ре-

алност, Разумност, Висша Любов. Затова животът е единен, но различно "разлят", различно проявен в многообразието на трето измерение. Животът на земята е поприще за обучението на човека. Той трябва да набере опит и знания, за да осъществи своето самоусъвършенстване. Затова Учителя твърди, че животът трябва да се използва разумно и целенасочено.

Природата за Учителя е отворена книга, на която може да се чете, за да се узнае Истината. Но природата крие своята духовна същност. Ниското съзнание долавя само променливата физическа страна на природата, без да подозира, че съществува неин духовен първообраз. Тъй като природата е "Божественото тяло", то явно е, че ние с нашето физическо тяло сме част от това Цяло. В природата има математика, физика, изкуство, музика, казва Учителя.

Човекът е също проявление на Висшата Реалност, на Първопричината на нещата. Човекът по духовна същност е част от Първичния Дух, от Първичното начало-Бог. Духът на човека е брънка от Духа Божий и дава неговата индивидуална характеристика. В своя еволюционен път човекът трябва да се възвърне по пътя на съвършенството при своя Първоизточник. Но еволюцията на човека преминава през неговите духовни тела: астрално, ментално и причинно. Разбира се, най-първо се налага усъвършенстване, пречистване и хармонизиране на физическото тяло. Като дух човекът представлява най-висшето начало; като душа той прави връзка с физическото си тяло. Изявата на човека в средата на физическия живот се извършва чрез неговата мисъл, ум, сърце и воля. Понегде желанията, стремежът и усъвършенстването му не могат да се осъществят в един земен живот, човекът трябва да идва на земята, т.е. да се преражда много пъти. В това отношение "смъртта" е само ед-

на смяна на състоянията, т.е. преминаване от един свят в друг или, както казва Учителя, събличане и обличане на една или друга дреха.

Пътят към съвършенството, т.е. стремежът към единение с Бога не е лек. Той изисква себеотрицание, т.е. отказ от всичко животинско, останало от времето, когато духът на човека е преминавал през животинските форми. Трябва да се изработят добродетели, които да отговарят на висшите норми на Любовта, Мъдростта и Истината. Тези добродетели се изграждат едва когато у нас задейства самосъзнанието и свръхсъзнанието. Следвайки тази философия на живота, всеки човек става неминуемо ученик на Всемирното Бяло Братство. Това е Братството на душите, завършили своята земна еволюция. В това отношение идеалният ученик, казва А. Томов, който трябва да дорасне като такъв в процеса на едно дълго развитие, е човекът на най-възвишената творческа Любов, на най-животоносната светлина, на най-хармоничния мир, на най-чистата радост, която от нищо не може да се помрачи; той е човекът на съвършеното здраве, на висшия духовен живот, на знанието и личната опитност; той е достойният съработник на разумните сили и на Бога в изграждането на новото и великото в живота.

В заключение трябва да отбележим, че учението на Учителя Петър Дънов изхожда от духа и основните начала на истинското християнство; то възсъздава Христовото учение в неговия чист вид, както то е проповядвано и разбирано от Исуса и първите църковни деятели. Освен това, то го допълва с онова, което Исус "би казал сега". Всъщност Петър Дънов осъвременява Учението на Христа, като го прави достъпно и по-близо до интелекта на съвременния човек.

СЪДЪРЖАНИЕ

- Предговор / 3
Младини и обучение / 7
София, "Изгрева" — 1904 година / 28
Седемте рилски езера / 34
Музиката и Учителя / 36
Паневритмия / 38
Учението — философия на живота / 40
Сътворението на света / 46
Неизвестното Начало-Бог / 50
Структурата на света / 55
Животът и неговата същност / 60
Природата / 65
Светлината и природата / 71
Музиката в природата / 76
Човекът — същност / 80
Тялото на човека, т. е. физическата същност
на човека / 104
Морално-етичните устои у човека / 115
Път към съвършенство / 118
Учителя Петър Дънов сам за себе си / 125
Обща характеристика
на учението на Петър Дънов / 127

Издателите представят на многоуважаемия читател изследването на автора г-р Илиян Стратев във вида, в който той пожела да бъде обнародвано. Нека читателят, единственият съдник, прецени качествата на тази книга, която вероятно ще породи спорове, но която е издадена с благородна цел...

12,98 лв.